

Lunds Universitet
Statsvetenskapliga institutionen

STVM25
VT15
Handledare: Johannes Lindvall

Välfärdsstat i förändring

- En fallstudie av Schweiz och Danmarks välfärdsreformer och flyktingmottagande

Niklas Olsson

Abstract

The positive relationship between welfare states benefit generosity and acceptance of refugees are often proved through cross-sectional studies. However, cross-sectional studies rarely give an answer to why welfare states differ from expected levels of each variable. This essay delves into two divergent cases: Switzerland and Denmark, to find out how the relationship between the welfare state benefit generosity and the refugees change over time. By studying the changes of the welfare states over time through both quantitative and qualitative dimensions the thesis argues that the welfare state change affects the willingness of states to accept refugees. By studying welfare reforms of Switzerland and Denmark between 1990 and 2010, the essay claims that welfare states that make cuts and are declining in generosity and universalism becomes more inclined to limit the level of refugees. Welfare states that on the other hand have increasing or stable level of welfare generosity are more inclined to have an increasing or stabilizing level of refugees.

The thesis is a comparative-historical deviant case study of Switzerland and Denmark with theory developing ambitions.

Key words: Welfare state, refugee, Switzerland, Denmark, case study

*Antal ord:*17850

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Disposition	2
2	Teori	3
2.1	Forskningsöversikt	3
2.2	Välfärdsstaten i förändring.....	6
2.3	Välfärdsregimerna.....	8
2.3.1	Konservativ välfärdsregim	9
2.3.2	Liberal välfärdsregim	10
2.3.3	Socialdemokratisk välfärdsregim.....	11
3	Metod	13
3.1	Forskningsdesign.....	13
3.1.1	Jämförande fallstudie	14
3.1.2	Jämförelse över tid	14
3.1.3	Val av fall	15
3.2	Flyktingmottagande.....	17
3.3	Välfärdsgenerositet.....	18
3.3.1	Kvantitativt material.....	19
3.3.2	Kvalitativt material.....	19
4	Resultat	20
4.1	Kvantitativ jämförande översikt.....	20
4.1.1	Välfärdsgenerositet.....	20
4.1.2	Flyktingmottagandet.....	23
4.2	Schweiz	26
4.2.1	Välfärdsreformerna	26
4.2.2	Flyktingmottagandet.....	30
4.3	Danmark	32
4.3.1	Välfärdsreformerna	32
4.3.2	Flyktingmottagandet.....	37
4.4	Samlade observationer	41
5	Avslutande slutsatser	42
5.1	Nedskärningar och stabila välfärdssystem	42

5.2	Visst spelar tiden roll.....	43
6	Referenser.....	44
6.1	Material	45
6.2	Data	46

1 Inledning

Alla avancerade och utvecklade stater har valt att ta emot flyktingar på grund av både moraliska och juridiska skäl. Många av staterna har också valt att hedra den s.k. asylrätten, att stater förbinder sig till att individuellt pröva flyktingars skyddsbehov (Boräng, 2012). Ändå skiljer sig stater avsevärt åt när det kommer till flyktingmottagande. Vissa stater har stort flyktingmottagande och andra har mindre flyktingmottagande och kan variera avsevärt mycket. Dessa variationer förklaras på olika vis men bl.a. av välfärdsstatens generositet.

Det antas alltså att immigration och välfärdsstaten har en särskild positiv relation där ökad generositet antingen kan antas locka flyktingar eller institutionaliserar en nationell generositet mot flyktingar. Den positiva relationen förklaras antingen genom att flyktingarna är ekonomiskt motiverade eller att mottagarlandet har en institutionaliserad generositet och solidaritet med människor i nöd.

Utgångspunkten i uppsatsen är att generösare välfärdsstater har ett högre immigrationsmottagande än mindre generösa välfärdsstater. Detta positiva samband mellan en generös välfärd och ett generöst flyktingmottagande är mer eller mindre bekräftat men det varierar mellan stater (Boräng, 2012). Även om relationen är positiv finns där stater som inte uppfyller förväntade nivåer av flyktingar i relation till sin välfärdsstats generositetsnivå. Dessa variationer är svårförklarade delvis eftersom att det ofta är tvärsnittsstudier som lägger grund för teorierna. Man studerar alltså välfärdsstaterna spatialt för att förklara variationen på den beroende variabeln flyktingimmigration. Detta innebär att man ofta missar att jämföra välfärdsstaten över tid och inte observerar förändringar inom välfärdsstaten. Man beaktar inte de nationella institutionella *förändringarna* som sker inom välfärdsstaten som enhet. Detta är uppsatsens tillägg till forskningsområdet.

För att förklara varför välfärdsstater avviker tar uppsatsen sig an en explorativ fallstudie (Gerring, 2007:71) där två avvikande fall av avancerade stater jämförs med varandra och över tid. Det ena fallet är Danmark som gjort stora förändringar i välfärdsstaten och det andra fallet är Schweiz som har ett avsevärt högre flyktingmottagande än förväntat. Omdaningarna av dessa välfärdsstater är särskilt intressanta för att förklara hur/om (o)viljan att ta emot flyktingar förändras i relation till hur välfärdsstaten förändras.

Frågeställning: *Hur påverkar förändringar i välfärdsstaten flyktingmottagande?*

1.1 Disposition

Uppsatsen fortsätter med att gå igenom existerande forskning inom området för att reda ut hur forskningsområdet ställer sig till relationen mellan välfärdsstaten och migration. Teoriavsnittet kommer sen gå igenom tillägget till forskningsområdet och även presentera det teoretiska ramverk som används för att studera välfärdsstatens förändringar.

I nästa led presenteras uppsatsen metodik och val av fall. Där argumenteras det för och presenteras vilken typ av fallstudie som används och varför. Det argumenteras även för vilka enheter (välfärdsstater) som studeras över tid. I samma avsnitt presenteras även kort vilka operationaliserade variabler som används och varför. De operationaliserade variablerna används sedan i resultatdelen där jag först presentera en överblick för respektive välfärdsstats utveckling med kvantitativ data över tid. Data ger ett fågelperspektiv på välfärdsstaten för att sedan kunna förstå i vilken kontext som reformerna studeras i.

I resultatet presenteras respektive välfärdsstat var för sig. Respektive välfärdsstats kapitel delas in i två moment. Först redovisas välfärdsstatens reformer och sen redovisas välfärdsstatens immigrationspolitiska reformer och förslag i relation till den kvantitativa ögonblicken. Slutligen i resultatdelen dras några slutsatser om materialet. Avslutningsvis avrundas uppsatsen med att presentera några avslutande slutsatser om generaliserbarheten av slutsatserna och vidare forskning.

2 Teori

I detta avsnitt presenteras först den teoriska grund som uppsatsen tar utgångspunkt i samt gör tillägg till befintlig forskning. Sen presenteras Esping-Andersons tre välfärdsregimer för att ge ett tydligt ramverk att studera Schweiz och Danmarks välfärdsreformer.

2.1 Forskningsöversikt

Som nämnt i inledningen, har alla avancerade och utvecklade stater valt att ta emot flyktingar på grund av moraliska och juridiska skäl. Många av dessa stater har förbundits sig till att individuellt pröva flyktingars skyddsbehov (Boräng, 2012). Ändå skiljer sig stater åt när det gäller flyktingmottagande. Vissa stater har större inströmningar av flyktingar och andra har mindre inströmningar. Dessa strömningar kan bland annat förklaras hur välfärdsstaten ser ut och är utformad.

Det finns flertalet teoribildningar inom det stora välfärds- och migrationsfältet där forskaren har olika föreställningar och observationer och definitioner av vad det är som främst påverkar flyktingmottagandet i de moderna och utvecklade välfärdsstaterna.

En del av forskningsfältet ser s.k. massimmigrationen som resultatet av att flyktingar är rationellt-ekonomiska vinstmaximerar s.k. *homo economicus* och att flyktingen beger sig till den stat som har generösast välfärd (Borjas, 1999). Med massimmigration menar Borjas systematiskt ökande flyktingantal. Borjas som är en av de främsta forskarna inom denna teoribildning betonar immigrationens generella nackdelar och kostnader samt flyktingars utnyttjande av välfärdsstaters generositet och har utvecklat begreppet välfärds-magneter som innebär att rationella immigranter (inkluderas arbetskraftsinvandring och flyktingimmigration) dras till generösare välfärdsstater eftersom att det är i deras ekonomiska intresse.

Borjas antar att den positiva korrelationen mellan välfärdsstaters generositet och flyktingimmigrationen beror på att rationella migranter lockas av en generös välfärdsstat (Borjas, 1999:608). Borjas pekar på – i sin studie av immigranter som förflyttar sig inom USA – att den vinstmaximerande immigranten förflyttar sig till de delstaterna med generösast bidragssystem (Borjas, 1999:608-609). Borjas teoriska utgångspunkt ska dock tas med försiktighet i sin applicerbarhet på flyende migranter eftersom att det bygger på rationella antaganden och ett aktivt och välinformerat beslut om ankomstlandet. Att flyktingarna anländer i exempelvis New York för att sedan förflytta sig till den generösaste delstaten i USA, är svårt

att applicera över på en europeisk kontext där flyktingarna väljer mellan ett flertal suveräna och vitt skilda stater istället för amerikanska delstater. Förmågan att ta rationella beslut kan förändras när hotbilden och tryggheten ser olika ut för de olika scenariorna. I kontrast till Borjas *economic man* och välfärds-magneter finns Borängs avhandling (2012), Crepaz och Damron (2009) och Crepaz (2008) som studerar välfärdsstaten främst som tillitskapande och solidariserande institution.

Frida Boräng undersöker också även hon relationen mellan välfärdsstatens generositet och flyktingmottagande och drar slutsatsen i sin avhandling att generösa välfärdsinstitutioner, normer och policyer påverkar immigrationspolicyer till att vara mer generösa gentemot flyktingar (Boräng, 2012:177). Boräng menar att två saker kan antas gällande immigration och välfärdsstaten: (1) välfärdsstaten inducerar känslan av välfärdssäkerhet och tillit samt att (2) migration kan uppröra tilliten till välfärdsystemet (ibid:135). Detta kan antas eftersom att tilliten mellan statens invånare kan minskas när flyktingar – som till en början inte lär tillföra ekonomiskt – får ta del av välfärdsstatens generositet (Boräng, 2012:135). En utgångspunkt som springer ur Crepaz's (2008) forskning.

Crepaz (2008) och Crepaz och Damron (2009) beaktar välfärdsstatens normerande väljvilja och tillit gentemot gemene man (där inkluderat flyktingar) och föreslår att generösare välfärdsstaten som genom extensiv generositet är mer välkomnande av flyktingar (Boräng, 2012). Den tidigaste välfärdsmodellen – den Bismarckiska centralistiska välfärdsregimen – användes till exempel till att överbrygga tillitsproblem mellan olika etniska grupper och klasser inom det tyska riket (Esping-Andersen, 1990:24). Denna överbryggnings, menar Crepaz och Damron, kan även appliceras på nya medlemmar av nationalstatens territorium/samhällsgemenskap och då explicit flyktingar (Crepaz et.al:2009).

I sin bok "Trust beyond borders" tar sig Crepaz (2008) an att motbevisa det som man kallar det primordialistiska och nativistiska argumentet om att välfärdsstatens överlevnad behöver grundläggande likheter eller social heterogenitet (Crepaz, 2008: 32). Markus M. L. Crepaz bemöter föreställningen om att etnisk division kan skapa misstänksamhet gentemot beskattning, instabilitet i systemet och minskad vilja till generös välfärd (ibid:34-35). Detta blir väldigt påtagligt i immigrationslitteraturen där immigration - likt Freeman (1986) – uppfattas som en störning av existerande nationella välfärdssystem. Crepaz (2008) menar dock på att där finns en idéströmning av kosmopolitism där människan anses ha ett större gemensamt ansvar gentemot "främlingar" än primordialisterna och nativisterna hävdar (Crepaz, 2008:42). Crepaz menar att om man studerar välfärdsstaters historiska utveckling, kan det inte hävdas att universalismen och den inkluderande välfärdspolitik faktiskt gör det svårare för välfärdsstaten att exkludera någon (ibid:42-43)? Crepaz finner likt Crepaz och Damron, (2009) att det primordialistiska och exkluderande argumentet inte har något större stöd mer än att Europeiska länder i grunden är relativt internt homogena till en början och därför motsträviga mot att inkludera nya grupper (ibid:250). Crepaz menar att välfärdsstaten – särskilt universalistiska sådana – snarare är förstärkande av inkluderande och expansiv flyktingimmigration än att den skulle vara exkluderande såsom välfärdschau-

vinister skulle hävda (Crepaz, 2008). Denna föreställning står i kontrast till Freemans exkluderande definitionen av välfärdsstatens form och funktion som menar på att välfärdsstaten är ett slutet system som kräver exkludering (Freeman, 1986).

Freeman beaktar främst politiska distinktioner på stater och ser att de liberala västvärldens stater är inkluderande och expansiva i gällande flyktingmottagande (Freeman, 1995). Men han betonar att de liberala demokratier p.g.a. historiska narrativ har olika vanor av immigration och menar också på att ekonomiska cykler påverkar staters förmåga och vilja att absorbera immigrationsflödena och således inte beaktar det asylrättsliga och moraliska ansvarstagandet i något särskilt avseende.

Välfärdsstaten är enligt Freeman ett slutet system som kräver tydliga gränser för att utpräglä sig – inte bara från den fria marknadens mekanismer – utan kräver även definition om vem som tillhör samhället och vem som inte tillhör det (Freeman, 1986:52). Denna urskiljning av människan beror på – menar Freeman – den omfördelade rättvisepincip som ett samhälle enats om att ha delade *social goods* och därför kräver en viss grad av tillhörighet, tillit och känsla av solidaritet något som kräver medlemskap och icke-medlemskap och ger moraliska förpliktelser (ibid). Detta sociala antagande kräver att någon annan utesluts ur den gemenskapen eller det samhället och innebär enligt Freeman att välfärdsstaten *per se* är exkluderande. Crepaz och Damron (2009) och Boräng (2012) menar däremot på att generösare välfärdsstat är mer inkluderande och extensiv (Boräng, 2012:91). Välfärdsstaten kan snarare (1) överbrygga konflikten mellan infödda och inflyttade och hjälper till i integrationen och (2) minska xenofobi och rasism och därför ger större manövreringsmöjligheter gentemot anti-immigrationsopinioner i större utsträckning (Crepaz & Damron, 2009:457). Häri ligger en konfliktlinje: välfärdsstaten kan vara både inkluderande och exkluderande.

Då välfärdsstatens institutioner förändringar kan antas ha inverkan på förd flyktingpolitik så kan även Gary Freemans (1995) narrativ om liberala demokratier och deras möte med immigrationen och andra utmaningar spela roll i institutionernas utformning. Man kan alltså anta att välfärdsstatens institutioner utformas och förändras i växelverkan med immigrationsflöden. Men Freeman har en central poäng: narrativet spelar roll både för utformningen av välfärdsstaten för vem som får tillgång till den. Freeman menar på att liberala demokratiers flyktingmottagande helt beror på i vilket skede som massimmigration har påbörjats (ibid:881). Exempel på detta är Finland som har en relativt generös välfärdsstat men har en påtagligt lägre nivå av flyktingmottagande än förväntat om vi jämför med andra nordiska stater. Det kan antas – utifrån Freeman – bero på att Finland länge varit en emigrationsnation och därför inte haft någon större relation till mottagandet och är ovana vid detta (Boräng, 2012:93). Men Freeman tillägger att storleken på flyktingmottagandet helt varierar beroende på nationell arbetslöshet och hur välmående ekonomi staterna har (Freeman, 1995:886).

Mycket pekar på att generös välfärd innebär generös flyktingmottagning men kan inte förklara att där finns avvikande stater. Huruvida välfärdschauvinism eller flyktinggenerositet uppstår kan mycket väl förklaras genom att studera välfärds-

staten förändras över tid. I nästa kapitel går jag igenom mitt tillägg till forskningsområde. Där presenterar jag alltså relationen mellan förändringar i välfärdsstaten och flyktingimmigration.

2.2 Välfärdsstaten i förändring

Välfärdsstaten kan antas vara en särskilt svårförändrad institution när vissa föreställningar om statens ansvarsområden blir cementerade och institutionaliserade i respektive stat. Men faktum kvarstår att välfärdsstater förändras och är inte statiska och orubbliga system som bara kan studeras genom tvärsnittsstudier utan kan ses ur ett mer dynamiskt perspektiv där välfärdsstaten också studeras över tid.

Uppsatsen beaktar relationen mellan välfärdsstatens generositet och flyktinggenerositet vilket per se innebär att uppsatsen främst beaktar endogena faktorer såsom politiska aktörer och tjänstemän inifrån existerande system som reformerar och ändrar välfärdsstaten över tid. Men hur kan relationen mellan välfärdsstatens generositet och flyktinggenerositet över tid förklaras?

Jag hävdar att generösare välfärdsstat, hög universalism och omfördelande politik leder till mer flyktinggenerositet. Det innebär inte att människor i generösa välfärdsstater har högre moral än andra länder utan att välfärdsstaten i olika grad utvecklar tillit, social sammanhållning och normer när samhällsgemenskapen återskapas (Boräng, 2012:46). Ej heller inducerar den någon överdriven naivitet gentemot främlingar (läs: flyktingar) och man vill inte bli lurad att hjälpa någon som inte är i behov av hjälp. Men det som välfärdsstaten kan antas inducera är en känsla av samhörighet och alltså ingen moralisk kodex. Välfärdsstaten blir alltså ett framgångsrikt verktyg till att forma samhället och påverka dess normer.

Men vad händer när välfärdsstaten förändras? Uppsatsen har två hypoteser med varsitt respektive resonemang som presenteras nedan.

En välfärdsstat som väljer att expandera sin generositet kan förväntas öka sin flyktinggenerositet medan en välfärdsstat som väljer att minska ner på sin generositet kan förväntas minska sin flyktinggenerositet. Att generositeten minskar kan innebära nedskärningar eller utgiftstak som exempelvis minskar möjligheten till en expansiv bidragspolitik. När nedskärningarna eller omstruktureringarna i systemen skapar s.k. nya grupper av förlorare. Med förlorare syftar jag på följande: ekonomiska fördelar som tidigare varit berättigade åt alla eller en särskild grupp förflyttas till att vara berättigad till ett smalare urval av gruppen eller en ny mottagargrupp. När denna förflyttning sker kan missnöje över att inte längre ha tillgång till delar av välfärden uppstå och riktas mot de grupper i samhället som man inte finner berättigad till välfärdsstaten. Vad målet med välfärdspolitik är spelar såklart stor roll på när man finner att någon är berättigad eller oförtjänta, men där finns några särskilda antaganden jag utgår ifrån. Ofta bygger berättigandet på en idé om gemensam finansiering av välfärden, antingen genom donationer och/eller

inkomstskatt av något slag, vilket gör att de som inte förväntas ska eller inte har varit med och finansierat "välfärdsbygget" ofta inte uppfattas som berättigade. Flyktingar tillhör ofta denna grupp. Det är en grupp som vid inträde inte förväntas vara snabba in på arbetsmarknaden och betala skatt eller donationer eftersom att dem ofta har språksvårigheter, saknar validerad utbildning, saknar kontaktnät, ibland diskriminering, tillhör ofta de lägre samhällsskikten och sammantaget har svårt att bli självförsörjande direkt vid inträde. Man förväntas alltså inte vara bidragande till välfärden vid inträde utan snarare bidragmottagare.

När flyktingar – eller vem som helst för den delen – av 'förlorarna i systemet' uppfattas som oberättigade av bidrag eller välfärd och trots detta har juridisk rätt till det ökar välfärdschauvinistiska tankar. För att skydda välfärdsstaten från vad förlorarna anser vara "snyltare" och oförtjänta mottagare minskas antalet flyktingar till välfärdsstaten eftersom att man finner vara utan berättigande till den gemensamma välfärden. Detta gör att välfärdens generositet och immigration ställs i konflikt till varandra. Chauvinismen ligger till grund i att man – paradoxalt nog – är stolt över den välfärd (som skärs i) och vill begränsa oförtjänta mottagare till den gemensamma välfärden. Detta kan antas ta ton i den offentliga debatten och därvid ha inflytande på rådande politik med en udde främst riktad mot flyktingar och immigranter som inte anses ha gjort sig förtjänt av den gemensamma välfärdens generositet. Dessa tankar kan antas bero på föreställningen om att flyktingen inte i framtiden kommer vara bidragande till den gemensamma välfärdsstaten och därför kan välfärdchauvinistiska tankar inte sällan även ha xenofobiska och primordialistiska tankegångar. Dessa tankegångar innebär att främlingen inte välkomnas in i samhällsgemenskapen och inte heller kan eller alternativt har väldigt svårt för att göra sig förtjänt av välfärdsstatens generositet.

Konfliktbilden om bevarandet av välfärdsstatens generositet (även om den kan antas vara sjunkande) och flyktingar kan alltså antas innebära en sjunkande andel flyktingar som får stanna av asyl- eller skyddsskäl samt begränsningar i flyktingars tillgång till välfärdsstatens generösa institutioner.

Detta innebär avslutningsvis – om första hypotesen – att nedskärningar i bidrag, arbetslöshetsförsäkringssystem, pensionsförsäkringssystem och sjukförsäkringssystem ökar missnöje och kan därför förväntas resultera i ett restriktivare migrationsmottagande.

Hypotes 1: Välfärdsstater med minskande generositet kommer uppvisa minskande migrationsmottagande.

Om jag utgår jag från samma antagande om den positiva relationen mellan välfärdsgenerositet innebär det att välfärdsstater som expanderar sin generositet kan förväntas öka sin flyktinggenerositet. Mekanismen är densamma som tidigare beskrivit fast omvänt. Välfärdsstater som är generösa är har universella, inkluderande och generösa bidragssystem, omfattande försäkringar som täcker in både fler berättigade dagar och större omfattning av lönearbetet och inkomsterna säkrade när behovet finns. När fler individer anses berättigade av systemet kan det

antas vara mindre stigmatiserande att vara mottagare av bidrag och gör det svårare att inte vara berättigad av välfärdens fördelar. Man kan anse att universella systemen underminerar välfärdsstaten eftersom att universalism ökar sannolikheten för att oförtjänta får ta del av välfärden. Detta antagande är såklart inte omöjligt men eftersom att många redan är inkluderade i en universell välfärd så finns inte lika många förlorare i systemet. Det kan leda till att det generösa systemet anses ha råd och har syfte att hjälpa fler, särskilt de i extra stor nöd. Välfärdsstaten inducerar alltså – som tidigare nämnt – en känsla av samhörighet och solidarisk hållning där man vill dela med sig av den gemensamma välfärden. Denna solidariska känsla är förstås inte helt ovillkorlig och är absolut inte – som man säkert kan påstå – naiv. Idén om berättigande är även här särskilt närvarande. Ett generöst flyktingmottagande ska inte mistas för att vara oförsiktig eller att slösaktig. Man vill självfallet inte – som tidigare nämnt – bli förd bakom ljuset med falska premisser. Däremot finns där en institutionaliserad solidaritet med de som är i stor nöd. Man ser alltså ett moraliskt och kosmopolitiskt ansvar gentemot gemen man.

Det kan alltså antas att den solidariska hållningen gentemot flyktingar kan öka över tid om välfärdsstaten fortsätter att vara expansiv i generositet.

Hypotes 2: Välfärdsstater med ökande generositet kommer uppvisa ökande migrationsmottagande.

I uppsatsen förväntar jag att se hur vissa välfärdreformer: (1) skapar nya förlorare och vinnare i respektive system eller (2) utökar berättigandet av välfärd till fler; ökar eller minskar aggregerad generositet. Detta i sin tur kan förväntas innebära antingen ökad eller minskad flyktinggenerositet.

Uppsatsen har teoriutvecklande ambitioner och gör tillägg till tidigare teoriutveckling om relationen mellan välfärdsstaten och flyktingmottagande och vill förklara det med en dynamisk studie av välfärdsstatens förändring över tid. Men för att kunna identifiera välfärdsstatens förändringar krävs det teoretiska verktyg som klassificerar i vilken riktning välfärdsstaten rör sig i. I påföljande kapitel presenteras Esping-Andersens tre välfärdsregimer som kommer användas i just det syftet.

2.3 Välfärdsregimerna

Gösta Esping-Andersen är en av de mest inflytelserika välfärdsforskarna vi har att tillgå. Hans tre välfärdsregimer har använts otaliga gånger sen han konstruerade dem och används än idag för att förklara skillnaden mellan välfärdsstater

Esping-Andersen identifierar två delmoment för att en stat ska kunna identifieras som välfärdsregimer: (1) *Dekommodifiering* och (2) *stratifiering*. Dekommodifieringsnivån bygger främst på nivån av marknadsberoende och uppstår när sociala rättigheter gör att man kan upprätthålla sin försörjning även utanför mark-

naden (Esping-Andersen, 1990:21-23). Nivån av marknadsberoende eller dekommodifiering ser olika ut i välfärdsregimerna och beskrivs under respektive regims kapitel. I en högre dekommodifierad välfärdsstat har invånarna oftare mer rätt till socialt stöd och mastigare bidrag. I en lägre dekommodifierad välfärdsstat har man magrare bidrag och mer individ- och behovsprövande system (ibid:22). En minimal definition av en dekommodifierad välfärdsstat innebär att en medborgare frivilligt kan välja bort att jobba utan att förlora inkomst eller generell välfärd när den inte längre kan sköta arbete (ibid:23).

Det är lätt att anta att välfärdsstaten motverkar social stratifiering men är själv ett system som ordnar sociala relationer (Esping-Andersen, 1990:23). Bismarck och von Taffes tidiga konservativa välfärdsmodell byggde minst lika mycket på att upprätthålla inkomstnivåer som att cementera klassamhället och förbinda lojalitet mot kronan (ibid:24). Även de välfärdsstater som har stark arbetarrörelse är stratifierande där fackförbunden har exkluderande mekanismer där enade arbetare inkluderas och de som behövt stöd ofta utesluts. (ibid:24-25). Dessa ordnanden av sociala relationer och stratifieringar finns inom de olika välfärdsregimerna i olika grad.

Nedan beskrivs Esping-Andersens välfärdsregimer. Genom att belysa vilken typ av välfärdsreformer som genomförs och vilken regim dessa är besläktade med blir det mer överskådligt vilka typer av förändringar som framkallar särskilda förändringar i flyktingmottagande.

2.3.1 Konservativ välfärdsregim

Den konservativa välfärdsregimen är en tidig hörnsten som startade den moderna välfärdsstatens utveckling (Esping-Andersen, 1990:41). Orsakerna till den konservativa välfärdsstatens utveckling var främst inte av välvilja utan för att bevara de sociala klasserna, stilla socialistiska revolutionärer, centralisera makt och lojalitet till den auktoritära makten (ibid:24,59).

Den konservativa välfärdsregimen är en av den mest svårreformerade välfärdsregimen och t.o.m. påstått vara ”immun mot förändringar” (Palier, 2010:19). Otto von Bismarck i Tyskland och von Taffe i Österrike argumenterade för en centraliserad välfärdsreform som motpol till marknadens konkurrensutsättning av människan och socialisternas klasskamp. Människan är inte tilltänkt att konkurrera med varandra utan ska underordna sig autoriteten och rådande institutioner såsom klass, familj och korporativ (Esping-Andersen, 1990:24,38,40,58). Men von Bismarcks ville även överbrygga etniska klyftor och minoritetsskillnader för att hålla riket samman (Esping-Andersen, 1990; Crepaz & Damron, 2009). Konservativa välfärdsregimer är ofta någorlunda dekommodifierade eftersom att den tar starkt avstånd från laissez faire-marknaden (Esping-Andersen, 1990:39–40, 77).

Konservativa välfärdsstater är ofta särskilt stratifierade och har inordnande drag av lojalitet mot familj och auktoritet (Esping-Andersen, 1990:58-59).

Bismarck i Tyskland var en etatistisk paternalistisk förespråkare som å ena sidan bekämpade liberalernas marknadsvurmande och å andra sidan de som ville bevara skråväsenden och klanpolitiken som fragmenterade Tyskland (ibid:59). Bismarck ville binda individen till den auktoritära makten och inte till familjer, branscher eller kapitalismen (ibid). Den Bismarckiska välfärdsregimen är inte *omfördelande av resurser* och därför är konservativa välfärdssystem lönearbetesbaserade för att säkra social status och den ekonomiska ordningen (Häusarmann, 2010:213). Berättigandet till välfärdssystemet är inkomstgrundade utifrån yrket och bidragsstorleken och består av proportionella ersättningsnivåer för yrkesspecifika välfärdssystem (Palier, 2010:24). Finansieringen sker oftast genom kontributioner och administrationen av försäkringsfonderna sker i s.k. para-offentliga rum och organiseras och administreras inte av den offentliga sektorn (ibid).

Konservativa välfärdsregimer behöver inte alltid ha etatistisk centralstyrning utan kan även bestå av den kontintala korporativismen (Esping-Andersen, 1990:61). Korporativismen bygger på obligatoriskt deltagande i ”branschorganisationer” med exklusivitet, status och identitet där yrkeskategori och tydliga statusmarkörer var centralt för att organisera samhället och ekonomin utefter (ibid:60). Dessa skråbevarare var likt Bismarcks modell gjort för att bibehålla redan faktiska strukturer och den nationella distinktionen och motverka social segregation (ibid:58).

2.3.2 Liberal välfärdsregim

Den fullständiga kommodifieringen av arbete och människan som i mångt och mycket förknippas med den fria marknaden eller s.k. laissez-faire är inget som någonsin observerats i den faktiska eller teoretiska världen (Esping-Andersen, 1990:41). Få teoretiker har avfärdat behovet av socialt skydd men i den liberala välfärdsregimen talas det om en minimalistisk stat som endast ingriper vid absolut kris (ibid:41-42). Det är inte en hemlighet att även om kommodifiering existerade innan kapitalismen, i det s.k. pre-kommodifierade samhället (ibid:38), så var det först med kapitalismen som kommodifieringen av arbete drog igång. Den liberala välfärdsregimen tror på marknadens förmåga att fördela ekonomisk makt rättvist.

För att ta del av marknadens fördelar krävs ett deltagande för att sedermera kunna bli självständig i den bemärkelsen att man kan leva på de inkomster man tjänade in genom marknadens mekanismer (Esping-Andersen, 1990:42). Detta kräver att man kan delta och inte har något handikapp och måste förlita sig på familjen (ibid).

Detta har inneburit att liberalerna erkänt behovet av sociala skyddsnät. Men för att kunna behålla sin minimala stat så är berättigandet till sociala skydd främst behovsprövande sociala skyddsnät, blygsamma stöd och till en smal grupp av särskilt behövande och utsatta människor (ibid; Sainsbury, 2012:23,35). Detta innebär att de som kan ska jobba för att inte falla för immoralism som ’korrupsion, latet, sysslolöshet och fylleri’ (Esping-Andersen, 1990:42-43). Privata försäkrings-

system subventioneras av staten och marknadslösningar uppmuntras (Sainsbury, 2012:28,35). Bidrag är behovsprövade och sjukersättning är inte ovanligt belagt med arbetsprov (ibid). Behovsprövade system antas tillfalla mer utsatta grupper i samhället såsom flyktingar eftersom att de ofta saknar resurser, kontakter och oftare sårbara (ibid:11).

Den liberala välfärdsregimen förhållning till stratifieringen kan förklaras i relation till den pre-kommodifierade konservativa stratifieringen eftersom att det först var vid avskaffande av skrå, monopol, monarkins absolutism som de liberala värdena fick fotfäste (Esping-Andersen, 1990:61). Frigjordhet, lika möjligheter och konkurrens fick utrymme (ibid:61-62). I en liberal välfärdsregim är det marknaden – och inte staten – som skapar produktion och stratifieringen (ibid). Liberalen ansåg att marknaden återspeglade arbetsvilja, motivation, anpassningsförmåga och självförsörjning där staten, fri på monopol, klasslösheten inte krävde inordning. Istället fanns nätverk av fria individer, jämlikhet inför lagen och kapitalismen (ibid). Att marknaden och behovsprövade social skyddsnät skapar stratifierade strukturer som ibland utvecklade separata samhällen i samhällen var inget liberalerna räknade med (ibid:42,62).

När liberalerna utvecklades till reformister blev man beredd att i större utsträckning bekosta den gemensamma nyttan i form av masskolning för att skapa jämlika förutsättningar och möjligheter (Esping-Andersen, 1990:63). Men även den reformistiska sidan i den liberala välfärdsregimen så accentuerades paradoxer. Liberalen förespråkar individualism och marknadsstratifikation, flit, rättvisa, självförsörjning och fri vilja för att motverka att fasta hierarkier ska uppstå men har själv en inneboende klassdualism där ojämlikheter replikeras på marknaden (ibid:64). En klassdualism som den socialdemokratiska välfärdsregimen bekämpar.

2.3.3 Socialdemokratisk välfärdsregim

Den socialistiska eller socialdemokratiska välfärdsregimen är den mest dekommodifierade välfärdsregimen (Sainsbury, 2012:280). Detta för att arbetaren underordnar sig arbetet och arbetsgivaren. Arbetaren är trots allt i beroendeställning av arbetsgivaren och marknadens premisser (Esping-Andersen, 1990:44). För att minska beroendet av marknaden och motverka kommodifieringen av arbetskraften är arbetarrörelsen den främsta förespråkaren av bidrag (ibid).

Vägen till det dekommodifierade samhället har de reformistiska och de revolutionära falangerna i arbetarrörelsen inte enats kring sen rörelsens början (ibid:44-45). Reformisterna lyckades få starkare gehör och medla fram minskning av arbetsgivarnas/kapitels makt samtidigt som man bevarade det kapitalistiska systemet (ibid:45). Reformisterna valde en medelväg mellan att låta kapitalismen leka rövare och revolutionärernas dystra värld där många arbetares liv skulle gå förlorade. Reformisterna ansåg att revolutionärernas apokalyptiska scenario kom

att kortsiktigt öka arbetarnas misär och dessutom försvaga arbetarrörelsen och det socialistiska projektet (ibid).

Men den socialistiska välfärdsmodellen är inte självklar och många stater famlar sig fram mellan reformer (Esping-Andersen, 1990:45-46). Även om den klassiska socialismen i grunden är för fullständig dekommodifiering så är inte målet att frigöra sig från marknaden. Man vill främst avvärja fattigdom genom välutvecklade rättigheter i form av rimliga bidragsnivåer, pensionsförsäkringar, sjukförsäkringar och arbetslöshetsförsäkringar (ibid).

Socialisterna är ute efter solidaritet och för att uppnå detta är socialisterna tvungna att ta till strid mot den solidaritet som korporatism, branschvurmande och paternalismen som arbetsgivare och staten stod för. Behovsprövande bidragssystem, arbetsgivarfinansierad välfärd och statliga försäkringar var några av de ting man bekämpade ivrigt (Esping-Andersen, 1990:65-66). En av de största konfliktlinjerna inom arbetarrörelsen är självfallet mellan de mer privilegierade arbetarna och de s.k. slumproletärerna som satt i en mer prekär situation och var svårare att organisera. Ur solidaritetsbegreppet och konfliktlinjen föddes idén om den universella välfärdsstaten (ibid:66-67). Detta för att kunna ena arbetarklassen. Universalismen påverkade dock inte bara den lägre klasserna i samhället såsom 'slumproletärerna' och arbetarna utan även fler ur den breda medelklassen (ibid:68-69). Universalismen är därför ett tydligt socialdemokratiskt drag.

3 Metod

I detta kapitel går jag igenom forskningsdesign, metodval och tillvägagångssätt.

3.1 Forskningsdesign

Tidigare forskning har, som tidigare nämnt, främst fokuserat på tvärsnittsdata för att kunna dra några slutsatser om välfärdsstatens relation med flyktingimmigrationen. Men många hävdar att tvärsnittsstudier inte kan finna kausala samband utan endast kan finna korrelationer (Kellstedt & Whitten, 2013:82-83). Till detta så missar tvärsnittsstudier även en djupdykning och sällan kan förklara avvikande enheters egenhet och dess kontinuerliga förändring över tid.

Eftersom att jag inte har någon möjlighet att göra experimentella studier genom att testa effekterna av att sänka eller höja värdet på x , välfärdsstatens generositet, så är observationsstudier det näst bästa jag kan uppnå. Men hur kan jag fastställa ett kausalt samband mellan x (välfärdsgenerositet) och y (flyktingimmigration)? För att kunna besvara min frågeställning i inledningen krävs det minst två avvikande fall för att kunna dra några slutsatser om den avvikande populationen av välfärdsstater.

Denna forskningsdesign och uppsats gör ett tillägg till existerande teoribildning (Gerring, 2007:39) att välfärdsstatens förändring förklarar relationen med flyktingmottagande. Tillägget har inte som målsättning att vara generaliserbart på alla välfärdsstater utan främst visa på att välfärdsstaten och dess förändring och utveckling över tid spelar roll på avvikande fall. Kellstedt och Whitten (2003) menar dock på att en fallstudie bör ha så generaliserande ambitioner som möjligt (ibid:30). Beroende på slutsatserna är detta inte heller en omöjlighet.

Ett fall i denna uppsats är välfärdsstaten med flera observationstidpunkter. Det innebär att en välfärdsstat (fallet) observeras över tid och har därför ett större antal observationer istället för att studera ett enskilt år eller tillfälle (Gerring, 2007:30). Namnet till trots behöver en fallstudie ej vara en enskild observationstidpunkt eller ett enskilt fall utan kan underförstått bestå av flera fallstudier och fler observationstidpunkter och skillnaden mellan tvärsnittsstudier och fallstudie är en fråga om grad (ibid:20). Det är snarare så att en fallstudie ofta består av fler observationer. Antalet fall är i uppsatsen begränsat till två välfärdsstater (Schweiz och Danmark) över tid. Detta innebär att studien är en historisk jämförelse med främst observationstidpunkter samt spatiala observationer och är därför en dynamisk komparativ-historisk fallstudie (Gerring, 2007:27-28)

3.1.1 Jämförande fallstudie

Uppsatsen är en explorativ jämförande fallstudie av två avvikande fall d.v.s. en s.k. *deviant case study* och är hypotesgenererande genom att använda sig av *anomalier* eller *outliers* för att förklara avvikelser från förväntade utfall (Gerring, 2007:89,105). Som nämnt har uppsatsen utforskande och teoriutvecklande ambitioner (ibid, 2007:39). Det innebär att jag inte testar existerande teorier genom en tvärsnittsstudie med ett större antal fall utan begränsar uppsatsen till att studera två fall, två välfärdsstater och utforskar anledningen till avvikelsen.

Eftersom att tidigare forskning bekräftar den positiva relationen mellan välfärdsgenerositet och flyktingimmigration genom tvärsnittsdata är syftet med fallstudien att utreda varför vissa enheter avviker och kräver en djupdykning i två enskilda stater som avviker på olika vis. Vad är det som gör dessa stater annorlunda än andra? Avvikande fall bedöms inte i relation till någon genomsnittlig spridning och behöver alltså inte vara s.k. uteliggare utan är främst anomalier som bedöms relativt till aktuell teori (Gerring, 2007:106). Studier av avvikande fall är alltså modellberoende och kräver att den avviker från *något* och kräver att fallen motiveras utifrån hur de avviker och inte främst hur mycket, d.v.s. inte i relation till standardavvikelsen. Generaliserbarheten från deviant case studier brukar kunna appliceras på större populationer eftersom att den kan förklara varför stater avviker från den uppskattade relationen.

För att kunna besvara, bekräfta eller motbevisa, mina hypoteser krävs det två avvikande fall som är på var sin sida av den uppskattade relationen mellan välfärdsstaten och flyktingimmigration. Uppsatsen har alltså två hypoteser vars resonemang är grundläggande för valet av fall: (1) *Välfärdsstater med minskande generositet kommer uppvisa minskande migrationsmottagande*; (2) *Välfärdsstater med ökande generositet kommer uppvisa ökande migrationsmottagande*. Hur jag väljer dessa två välfärdsstater presenteras i kapitel 3.1.3. Val av fall. Innan jag går vidare med att presentera hur urvalsprocessen gått till ska jag även beskriva vilka val jag gjort när det kommer till jämförelse över tid vilket är den andra halvan av min fallstudie.

3.1.2 Jämförelse över tid

I tidigare moment i kapitel 3 har jag gått igenom vilken typ av fallstudie och vilka syften metoden används till men inte presenterat hur jag ska göra tillägg till forskningsfältet. Det denna studie skiljer sig ifrån andra studier i relationen mellan välfärdsstatens generositet och flyktingimmigration är att den observerar de enskilda enheterna (välfärdsstaterna) över tid. Det innebär att jag ser hur välfärdsstaten förändras över tid och jämför den med sig själv för att se hur det påverkar flyktinggenerositeten. I nästa led jämförs de både resultaten med varandra för att kunna dra mer generella slutsatser om hur förändringen i välfärdsstaten över tid påverkar.

Benämningarna på denna studie är många eftersom att den innehåller många moment och komponenter. Fallstudien är sammantaget en komparativ-historisk fallstudie av avvikande enheter som studerar två enheter mellan 1990 och 2010. Först och främst observeras kvantitativ data inom varje enskild geografisk enhet över tid år för år och för att förklara övergripande trender i respektive enhet.

3.1.3 Val av fall

Det positiva samband mellan generositet och flyktingimmigration är påtagligt men uppvisar variation som tidigare nämnt som inte är på förväntad online. Detta innebär att flera stater varierar – dock inom standardavvikelsen – ifrån förväntad flyktingimmigration baserat på dess generositetindex. Dessa avvikare är intressanta för att göra en deviant case study (Gerring, 2007:89). Detta innebär att jag väljer ut två fall som avviker från materialet, helst som outliers (ibid). Men de stater som tydligast kan observeras som avvikare i form av outliers är de fall med högst respektive lägst generositet och även högst respektive lägst flyktingmottagande: Storbritannien och Sverige (Boräng, 2012:88). Dessa båda bekräftar existerande teori och diskvalificerade.

I tabell 1 presenteras en förenklad modell vad uppsatsen söker efter. Jag har placerat ut Sverige och Storbritannien i modellen för att kunna göra ett Anomali 1 är en anomali som ska motsvara en enhet med relativt låg välfärdsgenerositet och relativt högt flyktingmottagande. Anomali 2 motsvarare en enhet med relativt hög välfärdsgenerositet och relativt lågt flyktingmottagande. Dock behöver det inte vara så att det är så extrema värden på respektive anomali eftersom att deviant case studies är modellberoende och kräver främst motiveringar till varför de avviker.

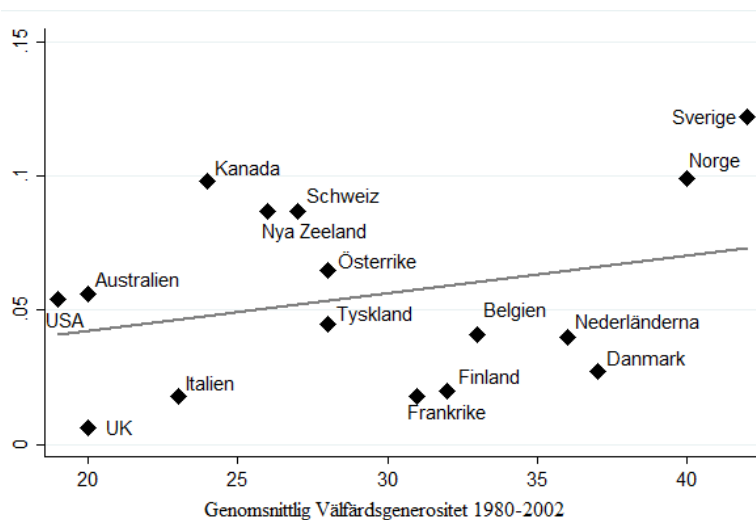
Tabell 1: Val av fall

Flyktingmottagande	Välfärdsgenerositet	
	Lågt	Högt
Högt	Anomali 1	Sverige
Lågt	Storbritannien	Anomali 2

Vid val av outliers blir det en helt annan studie och stämmer inte alls överrens med studiens syfte eftersom att de antagningsvis lär bekräfta redan befintlig teori utan att göra några större tillägg. Jag letar efter anomalier som avviker från materialet som med blotta ögat inte bekräftar relationen (Gerring, 2007: 106; Kellstedt & Whitten, 2013:26). Detta för att avvikande fall döms utifrån den modell som presenterar det kausala sambandet (Gerring, 2007:106). Detta modellberoende och utforskande efter kausala mekanismer inom valda fall ger en viss generaliserbarhet (ibid). Detta gör att – precis som Kellstedt och Whitten (2013:30) eftersöker – det finns en generaliserbarhet på just avvikande fall i den population som fallen är tagna ur.

Det innebär att jag söker fall där välfärdsstater med relativt låg generositet har ovanligt hög flyktingimmigration och välfärdsstater med relativt hög generositet har ovanligt låg flyktingimmigration. Eftersom att skandinaviska länder förutsätts ha en mer universell och generös välfärd (Boräng, 2012:91) så börjar letandet där efter det sistnämnda.

Diagram 1: Andel Humanitärt flyktingmottagande

I Diagram 1 presenteras tvärsnittsdata där en genomsnittlig Välfärdsgenerositet mellan 1980 och 2002 sätts i relation till procentuell andel humanitär immigration från 2008 av den egna befolkningen – en variabel som Boräng (2012) använder för att dra slutsatser kring sitt material. Det är inte för studien intressant *hur högt* flyktingmottagande man har. Utan hur

mycket enheten *avviker* från sambandet mellan välfärdsgenerositet och flyktinggenerositet.

Av de länderna Danmark, Sverige, Finland och Norge är det främst Finland som uppvisar låg flyktingimmigration under 1980-2005 men har samtidigt också lägre genomsnittligt generositetsindex (Boräng, 2012:88) under dessa år (Finland 33 jmf Sverige 42). Detta gör att Finland inte blir lika relevant för studien.

Danmark visar också på en expansiv flyktingimmigration mellan de olika åren 1980-1993 och 1994-2005. Den danska expansionen av flyktingmottagande ökar från årligt genomsnittliga 66 flyktingar per 100 000 invånare till genomsnittliga 101 flyktingar per 100 000 invånare i jämförelse mellan perioderna 1980-1993 och 1994-2005 (Boräng, 2012:88). Boräng nämner däremot att Danmarks flyktingimmigration kring 2008 minskar radikalt i andel (ibid:93). Det är också därför jag presenterar 2008 års humanitär immigration i Diagram 1. Men det som gör Danmark extra intressant för studien är att Danmark de senaste 25 åren genomgått stora förändringar välfärdsstaten och flyktingimmigration. Detta gör Danmark intressant av två anledningar: dels för att det har lågt flyktingmottagande och dels för att Danmark gjort stora välfärdsreformer över tid och passar in i de kriterier som behövs för studien.

Vid val av det andra fallet söker jag en stat som uppvisar relativt låg välfärdsgenerositet och relativt hög flyktingimmigration som Tabell 1 beskriver. Stater som Nya Zeeland, USA, Australien och Kanada kan förväntas ha relativt fixerat och stabilt antal flyktingimmigranter eftersom att de har en lång tradition som nybyggarnation och av immigration (Freeman, 1995:881; Boräng, 2012:94-95). Även om uppsatsen vill förklara hur välfärdsstaten utvecklas har den inte till uppgift att förstå hur välfärdsstaten – även om detta såklart också har betydelse – star-

tades upp i den nya världen. Nybyggarnationer är ett kapitel för sig och passar inte in på det som uppsatsen försöker förklara.

Två stater sticker ut i Borängs material, Schweiz och Kanada, då båda har ovanligt högt flyktingmottagande. Båda två har ett genomsnittligt generositetsindex som ligger under genomsnittet (ca 29) och har förvånansvärt hög flyktingimmigration. Kanada är som ovan nämnt en nybyggarnation och har därmed helt annan erfarenhet av immigration och kan förklaras med den välbelagda utgångspunkten. Schweiz är däremot med aktuella teorier svårförklarlig och sticker ut som ett germanskt/kontinentalt fall som inte riktigt passar in på existerande modeller vilket gör den principiellt intressant för studien.

Schweiz står ut ytterligare i urvalet eftersom att flyktingimmigrationen ökat från årsgenomsnittligt 42 flyktingar per 100 000 population under 1980-1993 till årsgenomsnittligt 154 flyktingar per 100 000 population under 1994-2005 (Boräng, 2012:88). Om man antar att ökad välfärdsgenerositet innebär ökad flyktingimmigration kan ökat flyktingmottagande vara ett tecken på ökad välfärdsgenerositet också över tid. Huruvida det står till på det viset tar uppsatsen upp så småningom. Vidare kan man även se att Schweiz som är en kontinental/germansk stat likt Tyskland och Österrike och avviker särskilt mycket från dessa länder när det kommer till flyktingmottagande (ibid). Tyskland och Österrike visar under samma tidsperiod en minskad eller knappt oförändrad genomsnittlig flyktingimmigration. Schweiz och Danmark är därvid ytterst lämpliga avvikande fall.

Tabell 2: Valda fall

Flyktingmottagande	Välfärdsgenerositet	
	Lågt	Högt
Högt	Schweiz	Sverige
Lågt	Storbritannien	Danmark

3.2 Flyktingmottagande

Att mäta flyktingmottagande är en svåroperationaliserad variabel inte minst för att där finns en uppsjö av definitioner av flyktingimmigration men även för att kontinuerliga siffror ofta är i absoluta tal och ger ingen relativ relation till varken population eller BNP/capita eller för den delen inte heller i relationen beviljade/ansökta.

Antalet asylansökande till respektive stat är inget bra mått på flyktinggenerositet utan ett mått på flyktingars vilja att fly till just den staten. Antalet asylansökande kan förstås påverka hur många som beviljas asyl eller skyddsskäl men är inte självklart. Det absoluta antalet beviljade asyl eller skyddsskäl är inte heller det ett relevant mått om det inte sätts i relation till den egna befolkningens storlek. Ett sätt att beräkna hur frikostig en stat är mot migranter är att beräkna andelen bosatta internationella immigranter som finns i landet. Ett sådant mått beräknar

dock antalet immigranter och inkluderar därför också arbetskraftsinvandring. Ett sådant mått snedfördelar och stater som Schweiz, som har stor arbetskraftsinvandring i relation till flyktingimmigration och andra länder, hade uppvisat än större avvikning. Det hade dessutom inte heller beaktat det som är uppsatsens uppgift.

Ett mått är hur stor andel av asylsökande får avslag. Utmaningen här hade i så fall varit att separera beviljade asyl och humanitärt skydd, flyktingliknande skäl osv. Att bara använda sig av flyktingkvoterna är också problematiskt eftersom att länder som Sverige har en låg andel flyktingkvoter men ett högt antal irreguljära flyktingar som söker asyl eller skydd av flyktingskäl. Antalet flyktingar som beviljas asyl och skyddsskäl i respektive stat kan överstiga antalet asylsökande i respektive stat vilket gör det svåröverskådligt att utveckla ett rimligt mått utifrån.

För att uppnå ett typ av relativt mått på flyktingmottagandet har jag använt mig av mått från OECD, Världsbanken och UNHCR och räknat ut hur många flyktingar per år och 1000 invånare som respektive land beviljar asyl eller någon sorts av skydd till. Beräkningen ger ett relativt mått på hur villiga välfärdsstaten är att bevilja flyktingar skydd i relation till hur stor befolkning man har.

Siffrorna på antalet flyktingar som används är sammanställda siffror från United Nation High Commissioner for Refugees (UNHCR). Med flyktingar menar man alltså: människor som är erkända som flyktingar enligt 1951 års konvention angående flyktingars rättigheter eller protokollet från 1967; människor som erkänts som flyktingar i enlighet med FN:s flyktingkommissions stadgar; människor som beviljats flyktingliknande humanitär status och tillfälligt skydd. Man har utelämnat antalet asylsökande – människor som ansökt om asyl eller flyktingstatus och som ännu inte fått beslut eller som är registrerade som asylsökande.

Populationsmåten är tagna från Världsbanken och OECD. Den totala populationen beräknas att vara alla invånare oavsett juridisk status eller medborgarskap – med undantag för flyktingar som inte har permanent boende i asyllandet, som räknas vara del av sitt ursprungsland.

3.3 Välfärdsgenerositet

Att använda sig av både kvalitativa och kvantitativa komponenter för att producera en hållbar fallstudie är varken en nyhet eller särskilt kontroversiellt utan faktiskt vanligt förekommande. De kvantitativa komponenterna är till för att kunna peka ut enskilda element i respektive stat och jämföra sinsemellan och därför även kunna dra slutsatser om en större population än bara det enskilda fallet (Gerring, 2007:11). De kvalitativa komponenterna är till för att tydligare kunna peka ut mekanismerna som binder variablerna samman.

3.3.1 Kvantitativt material

I denna studie används Allans och Scruggs välfärdsgenerositetsindex från CWED eller så kallat Comparative Welfare Entitlements Dataset där data från 1990-2010 har extraherats.

Comparative Welfare Entitlements Dataset (CWED) består av systematiska uppgifter om institutionella funktioner i välfärdsprogram och försäkringar i 33 länder under i princip hela efterkrigstiden. Syftet med datasetet är att ge ett komplement till andra tillgängliga källor. Data tillhandahålls för arbetslöshet- och sjukförsäkring samt för standard- och minimipensioner och täcker inkomstersättningsnivåer för kontantförmåner, urvalskriterier och täckning av programmen.

CWED är baserat på Esping-Andersens tre välfärdsmodeller och är uppdelat i följande områden: (1) total välfärdsgenerositet, (2) arbetslösförsäkringsgenerositet, (3) sjukförsäkringsgenerositet och (4) pensionsförsäkringsgenerositet. Total välfärdsgenerositet är summan av arbetslösförsäkringsgenerositet, sjukförsäkringsgenerositet och pensionsförsäkringsgenerositet. Data består dessutom som tidigare nämnt av ersättningsnivåer, kontantförmåner och urvalskriterier. Data har sedan indexerats till ett poängssystem där högre siffror innebär en generösare välfärdsstat. Datasetet är

3.3.2 Kvalitativt material

Materialet i uppsaten utgår främst från *European Journal of Political Research Political Data Yearbook* som är summeringar av varje enskilt stats reformer, särskilda politiska händelser. I detta material finns alltifrån valresultat och opinionsobservationer till reformförslag och stridigheter om politiska positioner. Detta ger ett gediget material att utgå ifrån för att få en god översikt på respektive stats reformer och politiska systemförändring.

När jag studerar över tid krävs det – som även gäller vid tvärsnittstudier – att jag har tydliga avgränsningar. Detta ger dock ett principiellt problem för själva studien där utgångspunkten är att förändringen över tid är det som spelar roll så kan det vara svårt att begränsa sig. En tidigare tidpunkt kan trots allt ha påverkats av en tidigare tidpunkt o.s.v. Trots detta utgår materialet främst från *European Journal of Political Research Political Data Yearbook* med summeringar av viktiga politiska händelser och reformer i respektive stat från 1990 till 2010-talets början.

4 Resultat

I detta kapitel presenteras uppsatsens resultat och några avslutande slutsatser. Kapitellet är indelat i fyra moment där det första är en kvantitativ jämförande översikt mellan Schweiz och Danmark. När detta redogjorts och djupdykningen i välfärds- och flyktingreformer presenteras Schweiz och Danmark var för sig.

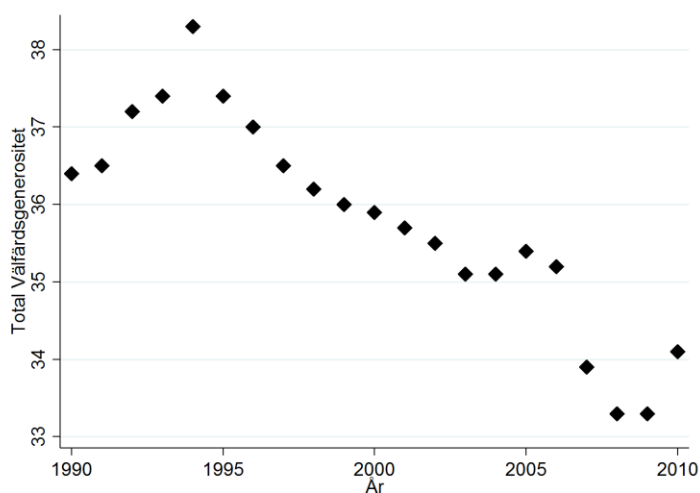
4.1 Kvantitativ jämförande översikt

För att få en översiktlig bild av Schweiz och Danmarks respektive välfärdsgenerositet och flyktinggenerositet presenteras det nedan två jämförande kvantitativa översikter över välfärdsgenerositet och flyktinggenerositet för respektive land. Inom varje avsnitt jämförs Schweiz och Danmark.

4.1.1 Välfärdsgenerositet

Som nämnt så presenteras här de båda välfärdsstaternas förändring över välfärdsgenerositet över tid. Avsnittet inleds med Danmarks kvantitativa mått och avslutas med Schweiz och några avslutande kommentarer av detta avsnitt.

Diagram 2: Danmarks Totala Välfärdsgenerositet

I diagram 2 presenteras Danmarks totala välfärdsgenerositet mellan 1990 och 2010. Som tillägg till diagrammet är det relevant att beakta att välfärdsgenerositeten steg lavinartat mellan 1970- och 1980-talet. Detta kan antas påverka de institutionella förändringar och institutionella narrativ som följer med en sådan snabb förändring.

Även om det inte syns i diagrammet toppade Danmark sin totala välfärdsgenerositet 1982 på över 41,4 i total välfärdsgenerositet och har sen dess sjunkit drastiskt till början av 1990-talet då en smärre höjning startar. Den uppåtgående trenden i början av 1990-talet var dock inte långvarig och vänds vid

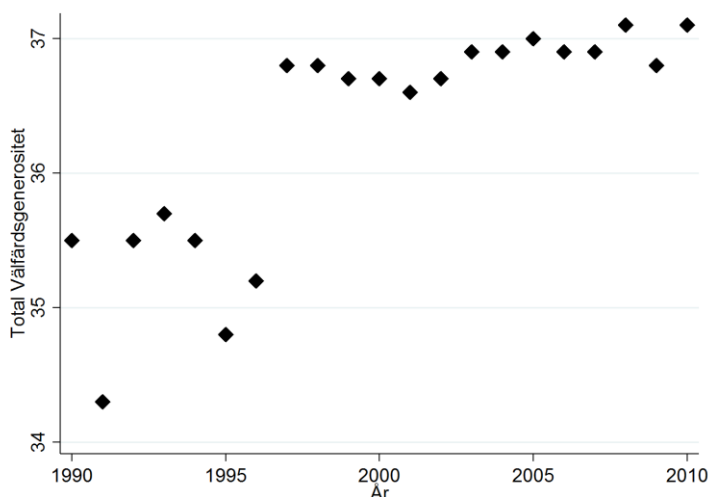
sin topp 1994 på 38,3. Efter 1994 sker en nedåtgående trend som inte avtar förrän vid 2004-2005 men gör efter 2007 ett drastisk fall och Danmark sjunker under 35-strecket kring 2007.

Att generositeten i Danmark har sjunkit – inte bara sen 1994 utan sen 1982 – är en trend som är särskilt utmärkande och frågan är hur denna sjunkande generositet tagit sig i uttryck i sina välfärdsreformer och hur de sedermera kan påverkat (o)viljan till att ta emot flyktingar. Precis som att de stora förändringar som skedde under Danmarks utveckling av välfärdsstaten under 1970- och 1980-talet påverkade människor märkbart så kan det relativt dramatiska förändringar som skett med Danmarks välfärdsgenerositet antas påverka människor märkbart.

Eftersom att den totala generositeten i Danmark sjunkit från det höga 41,4 (som var ett av det högsta i världen) till närmare 34,1 – vilket motsvarar ett fall på 7,3 av total generositet på ungefär 30 år – kan det omöjligt gått förbi gemene dansk att en förändring skett under denna tid. Vart tionde år i dansk kontext har total generositet minskat med närmare 2. Den så tydliga trenden lämnar ytterst lite tvivel till övers för att spekulera i om där kan uppstå ett relativt missnöje för förändringen. Ett sådant generöst system som Danmark var 1982 och 1994 som förändras till ett system med lika låg generositetsnivå som årsgenomsnittliga Frankrike (se Diagram 1) kan antas utveckla missnöje hos delar av den danska befolkningen. Detta missnöje kan såklart ta sig i uttryck på olika vis men i nästa kapitel presenteras Danmarks flyktinggenerositet över tid för att sedan sätta variablerna i relation med varandra.

Baserat på Allan och Scruggs välfärdsgenerositetsindex är det svårt att rakt av klassificera den danska utvecklingen över tid. Detta kräver en viss djupdykning i välfärdsstatens utformning. Men de slutsatser som kan dras utifrån observations-tidpunkterna i det danska fallet är att vi kan anta att Danmark som enligt Esping-Andersen (1990) klassificerades som en Socialdemokratisk välfärdsregim. Det ska dock påpekas att Danmark enligt Esping-Andersen även innefattade medelhöga liberala tendenser redan när han studerade Danmark. Socialdemokratiska välfärdsregimer är som tidigare nämnt väldigt universalistiska och detsamma har gällt den danska välfärdsstaten. Men trenden tyder på att den universalistiska och den generösa danska välfärdsstaten är i nedmontering och har varit så sen 1980-talet när den nådde sin topp. Frågan är var den danska välfärdsstaten är på väg. Systemet verkar inte inneha drag av ökad universalism vilket först får mig att tänka på den liberala välfärdsregimen och om inte de liberala tendenser Esping-Andersen fann mycket väl kan ha tagit överhand?

Diagram 3: Schweiz Totala Valfärdsgenerositet

I Diagram 3 presenteras Schweiz totala välfärdsgenerositet mellan 1990 och 2010. Diagrammet skiljer sig aningen från Danmarks diagram i den mån att Y-axeln är på skalan 34-37 istället för 33-38 som i danska fallet. Detta beror främst för att den danska spridningen är större mellan observationstidpunkterna än den schweiziska spridningen på motsvarande variabel. Som

tillägg till diagrammet ska det beaktas att från 1983 fram till 1995 är en nedåtgående trend med generositetsfall på totalt 2. Detta innebär att det under denna tidsperiod har skett – om än inte lika dramatiska som i Danmark – förändringar i välfärdsstatens.

Mellan 1990 och 1996 ser vi relativa förändringar, både positiva och negativa, med sin lägsta generositet 1991 på 34,3 – en generositetsnivå som Danmark hamnar under 2007 med sitt lägsta på 33,3. Dels visar detta på att Schweiz och Danmark genomgår två olika förändringsriktningar. Dels ska vi beakta att även om förändringen är relativ kan det ändå genereras missnöje hos väljarkåren om den uppfattar att generositeten snabbt dragits undan fötterna. Danmarks och Schweiz riktningar har olika historiska utveckling och i modern tid utvecklas de också i helt olika riktningar. Särskilt när man ser vilken stor förändring som sker med Schweiz välfärdsgenerositet efter 1995.

1995 uppvisar Schweiz en välfärdsgenerositet på 34,8 som 1997 gör ett gigantiskt hopp upp till en nivå på 36,8. På 2 år förändras generositeten med 2 och motsvarar alltså 1 steg per år. Förändringen motsvarar ungefär den successiva nedåtgående trenden mellan 1983 och 1995. Systemet kan påstås ha ”återhämtat sig” från en form av generositetsnedskärning som skedde över 12 års tid. Efter 1997 verkar välfärdsgenerositeten stabiliserat sig på en stabil nivå precis under 37 med en vag ökande trend.

Den övergripande trenden verkar dock varar att en vagt successiv uppgång i generositet enligt denna variabel från CWED (Allan & Scruggs). Men det som utmärker denna om än marginella förändring över tid är att Schweiz verkar vara återreglerande av sig själv.

Det som präglar Schweiz mellan 1997 och 2010 i diagram 1 är en stabilitet som Danmark under samma period inte uppvisar. Det enda stabila med Danmarks välfärdsgenerositet verkar vara att det stabilt sjunker. Men Schweiz stabilitet kan antas bero på inbyggda institutionella trögheter som gör det besvärligt att förändra välfärdssystemet. Anledningarna kan antas vara många men att Schweiz är ett federalt system med 26 kantonala system för socialt och ekonomiskt stöd för famil-

jer och utbildning etc. etc. är ingen hemlighet (Bonoli & Kato, 2004:214; Häusermann, 2010:208, 210). I kombination med direktdemokrati (folkomröstningar och folkinitiativ) och en långsam implementering av lagstiftning är systemet särskilt trögt och inkrementellt utvecklande (Häusermann, 2010:208, 210-211). Finns exempel där konstitutionella tillägg såsom obligatorisk sjukförsäkring tog närmare 106 år att implementeras (ibid:210-211). Folkinitiativ tenderar också fördröja implementering eftersom att man även kan utmana varje förslag så länge ens initiativ samlat på sig 50 000 signaturer mot eller för ett förslag (ibid).

Om denna tröghet *de facto* förhåller sig så är svårare att studera och är inte heller studiens uppgift. Trögheten kan dock möjligen förklara hur det råder en viss stabilitet och återhämtning i det schweiziska välfärdssystemets generositet eftersom att den kräver en förankring i den egna befolkningen innan nedskärningar eller expansioner sker och kan möjligen också påverka viss xenofobi.

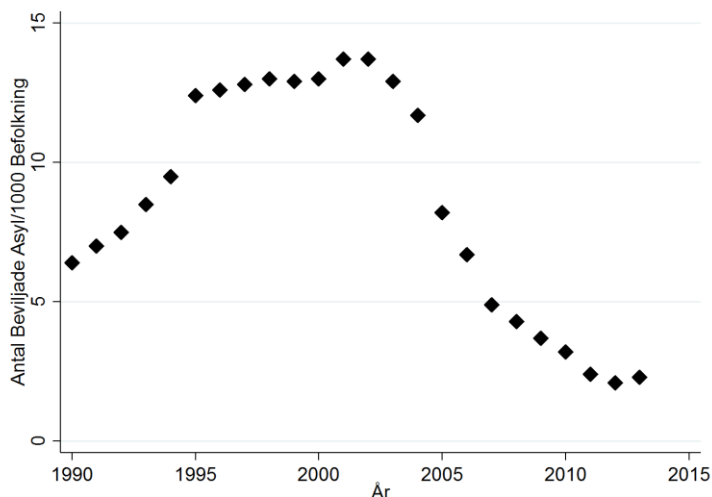
Systemtröghet präglar många konservativa välfärdsstater och det gäller även Schweiz. Schweiz välfärdsregim är hetsigt omdebatterad och en enkel titt på ett diagram över välfärdsgenerositet kommer inte göra det mycket lättare att klassificera den.

Esping-Andersen (1990:75) klassificerade Schweiz som en liberal välfärdsregim med ovanligt hög universalism och Bonoli och Kato hävdade också bestämt att Schweiz var en liberal välfärdsstat i ett konservativt kontinental-Europa och präglas av både liberala och konservativa drag (2004:212). Häusermann (2010:2012) menar dock att Schweiz bör klassificeras som en konservativ välfärdsstat med liberala drag. Häusermann menade på att Schweiz fick lågt i det konservativa indexet, som Esping-Andersen utvecklat, eftersom att Schweiz ännu inte varit fullt ut en *färdig* välfärdsstat och i och med den långsamma utveckling som verkar finnas i Schweiz (om vi bortser från hoppet mellan 1995-1997) så kan det kanske vara så att vi inte förrän nu under 2010-talet kan se den schweiziska välfärdsstaten klar? Dock kvarstår frågan vart Schweiz välfärdsstat är på väg. Jag hävdar här då att utifrån Bonoli & Kato att Schweiz är en liberal-konservativ välfärdsregim som har långsam och försiktig pendel mellan en liberal- och konservativ välfärdsregim.

4.1.2 Flyktingmottagandet

I detta avsnitt presenterar jag Danmarks och Schweiz beviljande av asyl, skyddsskäl eller humanitär migration i två kvantitativa diagram. I diagrammen använder jag mig av variabeln som jag själv konstruerat och bygger på antalet beviljade asyl eller skyddsskäl under flyktingliknande förhållanden i relation till den danska respektive schweiziska befolkningen. Det presenteras som antalet flyktingar/1000 invånare.

Diagram 4: Danmark Beviljade Asyl eller skydd per 1000 invånare

I diagram 4 syns det danska beviljandet av flyktingar per 1000 invånare för att få en god överblick över hur det över tid har förändrats. Mellan 1990 och 2001 fanns en stark uppåtgående trend där går det från 6 flyktingar per invånare 1990 till lite mer än 13 flyktingar per invånare 2001. Antalet flyktingar kan till en början med delvis förklaras med ökade strömmar

från de Jugoslaviska kriget vilket ger en aning sned bild av den relativa ökningen. Men ökningen sker drastiskt under hela första halvan av 1990-talet och håller sig mellan 1995 och 2002 på ungefär samma nivå. Men efter 2002 händer något särskilt dramatiskt. Den relativa andelen som beviljats flyktinstatus i Danmark minskar markant mellan 2002 och 2010. Från att bevilja nästan 14 flyktingar per 1000 invånare till att bevilja lite mer än 3 flyktingar per 1000 invånare på endast 8 år.

Självfallet påverkar antalet asylansökande hur många som på något vis erkänns som flyktingar i Danmark men där finns tydliga dramatiska förändringar – inte minst eftersom att det under 2000-talets början flydde många människor undan både Afghanistan- och Irakkriget – som inte verkar ha gjort några markanta effekter på flyktingmottagandet bortsett från toppen 2001-2002. Det kan alltså antas att där finns politiska driftkrafter bakom.

En relevant sak att belysa är att det här inte verkar finnas några särskilt tydliga relationer mellan välfärdsstaten generositet och flyktingmottagande i Danmark vid första anblick. Däremot kan det observeras att det från och med 2002 och framåt finns en gemensam nedåtgång som både gäller välfärdsgenerositet och flyktingmottagande. Lutningen och hastigheten verkar dock inte vara synkroniserad och ger ett intryck av att inte ha lika stor relation.

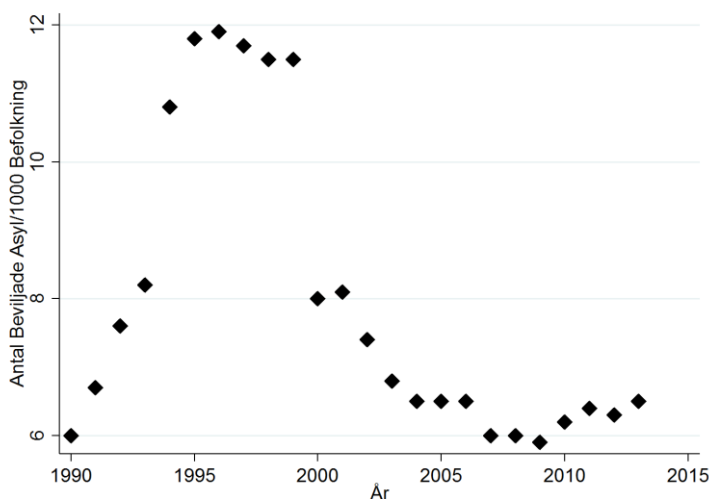
Denna relation bekräftar de antagande som presenterats tidigare, att en välfärdsstat med mindre välfärdsgenerositet tenderar att ha mindre flyktingmottagande. Över tid verkar det bekräftas i alla fall när det kommer till studie av Danmark. Den kraftigt reducerade välfärdsstaten förklarar delvis varför Danmark fick så pass låga siffror i flyktingmottagande i Borängs (2012) avhandling när hon använde 2008 års humanitärimmigration som en variabel. Crepaz (2008) utgångspunkt kan mer eller mindre bekräftas utifrån några generella observationer av välfärdsgenerositeten i Danmark. Det behövs förstås en detaljdykning gällande välfärdsreformerna Danmark fört fram mellan 1990 och 2010. Men det intressanta är här om det inte är den relativa förändringen *per se* som gör att andelen beviljade flyktingar minskar? Att det i Danmark skett så pass stora nedskärningar eller

minskad generositet i en annars – notervärt – generös välfärdsstat kan möjligen vara mer relevant än den faktiska nivån på välfärdsgenerositet.

Kan vi säga att den socialdemokratiska välfärdsstaten Danmark rört sig mot en mer liberal välfärdsstat och därför blivit mindre villig att ta emot flyktingar eller kan vi anta att den relativa förändringen är det som påverkar? Om vi antar att där är ett flertal grupper i Danmark som tidigare var berättigade av bidrag och försäkringar successivt förlorat dessa berättigande nu känner sig allt mer marginaliserade så skulle det förklara ett växande missnöje över att ha förlorat berättigandet. Deras livskvalité och ekonomiska ställning kan antas ha förändrats, relativt eller absolut, och därför känt missnöje.

Flyktingar kan alltså antas vara den första grupp som man finner oförtjänta av välfärden och därför börjar systemet allt mer slutas sig för att säkra de berättigande som finns kvar. Men för att kunna några vidare slutsatser av detta krävs det att Schweiz även beaktas i studien och här ser det ganska annorlunda ut.

Diagram 5: Schweiz Beviljade Asyl eller skydd per 1000 invånare

I diagram 5 presenteras Schweiz andel beviljade asyl och skydd av flyktingliknande skäl per 1000 invånare av den schweiziska befolkningen. Notera att Y-axeln här ser annorlunda ut än Danmarks. Istället för att ha 0-15 antal flyktingar/1000 invånare är det 6-12 antal flyktingar/1000 invånare. Det beror på att Danmark har en större spridning över observationstidpunkterna än Schweiz.

Schweiz studeras också över 1990-2010 men har också liksom Danmark några år påföljande efter, 2011-2014 för att visa lite på en potentiell trend.

Likt Danmark ökar Schweiz markant mellan 1990 och 1995 och kan antas bero på exogent givna krafter – som tidigare nämnt – såsom Jugoslaviska krigens slut 1999 och kan antas vara ett rimligt antagande. Inte minst för att det mellan 1999 och 2000 blir ett dramatiskt fall av andelen beviljade flyktingar som stadigt sjunker ner till en nivå på genomsnittligt 6,2 antal flyktingar per 1000 invånare mellan 2004 och 2010.

Sambandet mellan Schweiz välfärdsgenerositet och flyktingmottagande är dock inte särskilt starkt här. Däremot är den relativa nivån på flyktingar fortfarande högre än i Danmark när vi kommer in en bit på 2000-talet. I jämförelsen mellan Danmark och Schweiz under 2000 ser jag att Danmark tar emot närmare 13 flyktingar per 1000 invånare och Schweiz tar emot 8 flyktingar per 1000 invånare. Detta kan bero av olika skäl – antingen är det högre söktryck på Danmark

från Jugoslavienkrigen – eller så är det helt enkelt så att Schweiz är mindre generös 2000. Men när jag senare jämför med 2010 utkristalliserar en skillnad. Schweiz tar emot 6,2 flyktingar per 1000 invånare 2010 och Danmark har för motsvarande år 3,2 flyktingar per 1000 invånare. Det innebär att Danmark, som under Jugoslavienkrigen verkar ha varit än generösare mot flyktingar än Schweiz, successivt har skalat ner sin flyktinggenerositet så att Danmark nästan tar emot hälften så stor andel som Schweiz.

Vad för antagande kan dras utifrån detta kring Schweiz? Genom en ytlig observation kan det se ut som att där inte finns en positiv relation mellan välfärdsstatens generositet och flyktingar utan snarare tvärtom. Men där finns en observation som jag antar spelar roll – Schweiz välfärdsgenerositet stabiliserades redan 1995. Effekterna av att Schweiz ökat sin välfärdsgenerositet till en stabil nivå kan mycket väl påverka att även stabilisera flyktingmottagandet. För det vi kan se i slutet på diagrammet verkar flyktingmottagandet stabiliseras på en nivå som är dubbelt så hög som det danska fallet. Det går alltså fortfarande hävda att förändring av välfärdsstaten påverkar flyktingmottagande.

Ett stabilt system innebär att det inte uppstår lika många nya förlorare i systemet och därför inte ökar någon form av primordialism eller ökad xenofobi. Förlorarna på systemet kan antas sakna inflytande över dessa politiska frågor alternativt inte anse sig själva som berättigade av olika saker. Dock ska det tilläggas att när välfärdsgenerositeten ökar i Schweiz kan det antas att även universalismen ökar och därför inkluderar fler istället för att exkludera fler från systemet och bidragen.

I nästa kapitel redovisar jag de reformer som Schweiz och Danmark genomgått i välfärdsstaten. Först ut är Schweiz.

4.2 Schweiz

I detta avsnitt presenteras först de välfärdsreformer som varit relevanta i Schweiz mellan 1990 och 2014.

4.2.1 Välfärdsreformerna

I detta kapitel presenteras de reformer som kan ha haft inflytande på den schweiziska välfärdsstaten utveckling mellan 1990 och 2014. Allt eftersom varje enskild reform presenteras och sätts i kontext med tidigare material analyseras det utifrån Esping-Andersens tre välfärdsregimer och försöker förklara i vilken riktning den schweiziska välfärdsstaten kan vara på väg i. Förändringen i Schweiz kommer tas i kronologisk ordning i den mån det går och beaktar de enskilda åren i relation till de förändringar som sker i välfärdsstatens generositet.

1991 fick regeringen igenom ett förslag för att minska ökande utgifter i hälsosektorn och ökande premier för hälsoförsäkringar. Förslaget innebar att premier

för försäkringar, sjukhus och läkare kom att stabiliseras fram till juni 1992. (Ladner, 1992:535). Om detta inte gjorts hade ökade skatter behövts för att finansiera den gemensamma välfärdens ökande utgifter. Istället för att expandera välfärdsstaten valde Schweiz att sätta stopp för utgiftsökningarna. Liberala välfärdsstater har länge varit försiktiga med att ha stora och dyra system och den schweiziska staten verkar här ha ansett att detta argument vägt tungt.

1994 valde Schweiz p.g.a. hög arbetslöshet (ibid, 1994:441) att öka antalet ersättningsdagar i arbetslösförsäkringen från 300 till 400 dagar som helt klart rimmar väl med en allt mer generös välfärd. Reformen må ha varit motiverad av en realitet om ökade antal arbetslösa men innebar att fler människor som kom att vara utanför arbetsmarknaden kom att kunna söka stöd i arbetslöshetsförsäkringen. Systemet kan antas bli mer universalistiskt och även en aning generösare om det inte vore så att det även innebär sänkningar av ersättningsnivåer för vissa grupper. Schweiz sänkte ersättningsnivån för barnlösa arbetslösa om den tidigare lönen översteg 130 Schweiziska Franc och började kräva av arbetslösa att ta arbetstillfällen även när lönen var under ersättningsnivå (ibid). Dessa två avslutande tillägg i reformen innebar att istället för att bevara redan existerande stratifieringsnivåer valde man att göra arbetslöshetsförsäkringen mer jämnt fördelad genom att platta till ersättningsnivåerna och därmed även också bli mer liberal. Dock finns där konservativa inslag där familjen är mer helgad än de barnlösa. I denna förändring kan två saker antas ske: (1) De nya förlorarna i systemet är de barnlösa (2) Fler kommer inkluderas i systemet.

1994-1995 folkomröstades det i kantonerna om att införa federalt konstitutionellt tak på statsutgifterna. Ett förslag som man ansåg behövdes allt eftersom utgifterna fortsatt stiga kontinuerligt. Förslaget vann med stöd av en rungende majoritet där 83,4% av den röstande väljarkåren röstade för förslaget (Ladner, 1994:476). Lagstiftningen som genomfördes 1994 verkade dock vara verkningslösa (Ladner, 1994: 438-439). Motreaktionerna till de ökande utgifterna verkade alltså inte göra någon skillnad och förslagen kan antas tagit för lång tid på sig för att göra effekt i kantonerna. Sjukvårdskostnader och försäkringspremierna mellan 1996 och 2001 ökade markant och de genomsnittliga sjukförsäkringspremier ökade med närmare 35% (Bonoli & Kato, 2004:219). Försöken att minska den expanderande välfärdsstaten misslyckas återkommande och även om försöken är laddade med ideal från den liberala välfärdsregimen verkar utgifterna fortsätta stiga och välfärdsstaten växa.

Men under 1994 genomfördes inte bara tak på statsfinanserna utan även flera omfattande sjukförsäkringsreformer. Bl.a. ökade man antalet sjukförsäkringsfonder för att öka valfriheten på leverantörer av sjukförsäkringar samt att Schweiz gjorde sjukförsäkringen obligatorisk för alla (Ladner, 1994: 438-439; Bonoli & Kato, 2004:218). Obligatoriet var till för att försäkra sig om att allt fler skulle skyddas av universella försäkringssystem och visar på den särskilda universalism som präglar den schweiziska välfärdsstaten. Lagen handlade om att premierna inte skulle få variera utan skulle vara lika stora oberoende vem det var (ibid). Om det inte vore för att lagen endast innebar grundläggande försäkring gällande minimala

och magra ersättningar för medicin och behandling skulle reformen visat på en nästan renodlad socialdemokratisk tendens. Men av två anledningar faller den på mållinjen: (1) Schweiz ökar valfriheten av leverantörer och öppnar upp än mer för konkurrens mellan existerande fonder och företag för att skapa de ”bästa förutsättningarna” samt (2) ersättningarna för medicin är magra och handlar mer om att försäkra sig om att de fattigaste ska ha råd och har inga – eller små – omfördelande syften. Jag kan lugnt konstatera att reformen präglas av alla de tre välfärdsregimerna på samma gång i olika avseende.

Samma år genomfördes även reformer om att marknadens aktörer och försäkringsföretagen inte kan avvisa någon för att vara en ”högriskbrukare” (Bonoli & Kato, 2004:218). Med en sådan lagstiftning kan de lägre samhällskikten lättare ta del av – eller i alla fall inte avvisas i lika stor utsträckning – försäkringarna och den gemensamma välfärden. Jag beaktar reformen som en och generös och universell reform och därför präglas av socialdemokratiska värden. Reformen är dock fortfarande beroende av marknadslösningar och behovsprövande och grundläggande behov vilket liknar en allt mer liberal välfärdsregim.

Under 1970-talet hade Schweiz frivilliga sjukförsäkringar, låga pensionsnivåer, ingen mödravårdsförsäkring och endast 22% av befolkningen var arbetslöshetsförsäkrade (Häusermann, 2010:211). Detta var en av orsakerna till att Schweiz var en välfärdsstat av blygsam storlek som inte behövde göra några större nedskärningar efter 1970-talet. Istället hade Schweiz främst en långsam och stadig tillväxt (ibid). Trots detta har det återkommande kommit förslag på att minska utgifterna för det offentliga, inte minst inom välfärden. Den ekonomiska krisen i början av 90-talet satte stor press på den Schweiziska staten – och kantonerna som står för närmare 80% av de sociala utgifterna – och de ökande välfärdsutgifter och sjukförsäkringspremier verkar 1996 nå en krispunkt för de Schweiziska statsfinanserna (Hardmeier, 1997:507). En av de större reformerna för att få rätt med budgetmålen och minska dessa utgifter var 1998 års reformpaket.

Under 1998 började schweiziska regeringen se över budgetmålen för 2001. Budgetmålen för 2001 var tilltänkta att stegvis reducera underskottet genom en hårt hållen utgiftspolitik för att till varje pris undvika en åtstramningspolitik som så många andra länder behövde göra fler år tidigare. Arbetslöshetsutgifterna i Schweiz ökade radikalt och en succesiv expansion av sociala utgifter under den första delen av 1990-talet skrämde antagligen policyskapare. Man såg som tidigare nämnt att de ”skenande utgifterna” var ett steg som kom att innebära en större och expansiv stat. Men samtidigt ville inte Schweiz göra några nedskärningar och åtstramningspolitiska åtgärder endast var en sista utväg (Hardmeier, 1999:522).

Det har tidigare nämnts att Schweiz har en institutionaliserad tröghet i och med en särskilt stark decentraliserings- och subsidiaritetsprincip. Men den inkrementella och tröga utvecklingen beror också på den devalverade policyutveckling som präglar Schweiz. Handelsförbund, fackföreningar och näringsorganisationer välkomna i formandet av lagar och regler gällande yrkespensioner, arbetslöshetsförsäkringar och olycks- och funktionshindersförsäkringar (Häusermann, 2010:214).

Denna typ av devalvering där flera intresseorganisationer är med och utvecklar reformer är en prägel från den korporativistiska välfärdsregimen (Esping-Andersen, 1990). Principen verkar gälla i princip även gälla budgeting eftersom när 2001 års budgetsmål började närma sig använde sig regeringen av en gammal korporativistisk metod direkt tagen från den konservativa välfärdsregimen.

När regeringen noterade att budgetåtstramningarna började bli aktuella lösningar 1998 valde regeringen att sätta stora politiska och ekonomiska aktörer vid förhandlingsbordet och försöka finna en lösning på de utmaningar som komma skall. Regeringen och förhandlingsparterna kom överrens om att genomföra det så kallade *Stabilizing program 98*.

Stabiliseringsprogrammet bestod i att reducera de största utgiftsposterna: (1) sociala utgifter; (2) transport och (2) försvar (Hardmeier, 1999:522-523). Det är värt att notera att året precis innan och åren efter 1998 hade höga och relativt oförändrad välfärdsgenerositet med ett genomsnitt på 36,9 tolv år framåt. Att dra några samband mellan generositeten och stabiliseringsprogrammet är inte rimligt eftersom att generositeten inte nämnvärt förändrats de närmaste 12 åren efter men också eftersom att stabiliseringssystemet även berör transport och försvar gör att sociala utgifter inte måste fått ta den största ekonomiska smällen. Det kan dock antas att utgifterna för exempelvis socialtjänst kan antas ha minskat men berör inte nämnvärt försäkringssystemen som välfärdsgenerositetsindexet bygger på.

2010 gick förslaget "Change to the Federal Compulsory Unemployment Insurance and Insolvency Compensation Law" igenom med 53,42% stöd av de 35,84% röstberättigade (Widmer, 2011:1156). Reformen innebar att den obligatoriska arbetslöshetsförsäkringen skulle fungera omfördelande av resurser i större utsträckning. Systemet skulle alltså komma låginkomsttagare mer till gagn (ibid, 2011:1161). En reform som för Schweiz i en allt mer generös riktning och detta genom en omfördelande funktion som påminner om en socialdemokratisk välfärdsregim. Att den annars liberal-konservativa välfärdsstaten Schweiz skulle genomföra en reform med ekonomisk omfördelning är högst oväntat och visar på det som många andra tidigare sagt: liberal-konservativa välfärdsstater – som Schweiz – ofta hittar okonventionella lösningar på existerande utmaningar i det post-industriella samhället och därför inte alltid håller sig till förväntade ramverk (Bonoli & Kato, 2004).

Den schweiziska välfärdsstaten präglas som ovan nämnt av flera olika dimensioner och välfärdsreformerna är sällan ensidiga utan täcker in både socialdemokratiska, liberala och konservativa välfärdsregimer. För det ter sig så att den schweiziska välfärdsstaten är en grundläggande konservativ välfärdsregim med övergripande klasscementerande system. Ersättningsnivåerna är baserade på lönearbete, försäkringssystemen präglas av donationer från försäkringsinnehavarna och korporativism är särskilt närvarande i beslutsprocesserna. Men systemet är i allra högst en liberal välfärdsregim där marknaden är den främsta leverantören av välfärd och de grundläggande bidragen är magra. Men det som verkar mest intressant är en ökande universalism omfördelningspolitik som inkluderar fler.

Om jag kan dra några slutsatser av reformerna är det att Schweiz främst fortfarande är en liberalkonservativ välfärdsregim med ökande generositet och universalism som gör att den försiktigt och inkrementellt förändrar sitt system till en mer socialdemokratisk välfärdsstat.

4.2.2 Flyktingmottagandet

Under 1990-talets början flydde många från de Jugoslaviska krigen vilket ökade flyktingantalet till exempelvis Schweiz. Dessa strömningar är märkbara under större delen av 1990-talet och avbryts som tidigare nämnt kort efter de Jugoslaviska krigen slut 1999. Andelen flyktingar av befolkningen ökar under denna period markant upp till nivåer mellan 10,8 och 11,9. Men samtidigt som fler människor söker asyl i början av 1990-talet så noterar de schweiziska myndigheterna allt mer xenofobiska tendenser bland schweizarna. Återkommande attacker mot flyktingboenden växer till ett allvarligt problem samtidigt som ökade utmaningar med integration av nyanlända fortfarande är centrala uppgifter, och Schweiz ställs inför (Ladner, 1992:534).

De xenofobiska attackerna av flyktingar och deras boende utvecklas med tiden till särskilt stora sociala och politiska problem. De ökande migrationsflödena betonade två politiska läger präglade av olika föreställningar om välfärdsstatens ansvar både medborgare respektive flyktingar. Regeringen betonade en restriktiv eller moderat immigrationspolicy. Dessa moderata förespråkare såg det som vitalt att minska antalet irreguljära flyktingar som de ansåg påfrestade mest i systemet. Oppositionen tryckte på Schweiz historiska och humanitära ansvar gentemot flyktingar och betonade integrationslösningar framför immigrationsbegränsningar (Ladner, 1992:534-535). Något som ska hållas i åtanke är att det från 1980-talet skett en drastisk minskning av välfärdsgenerositet i den schweiziska välfärdsstaten och 1991 – som de xenofobiska attackerna kulminerade – var också Schweiz lägst uppmätta välfärdsgenerositet. Även om det är svårt att direkt finna ett kausalt samband mellan dessa observationer är det inte orimligt att anta att sambandet finns där. Inte minst eftersom att det samma år röstas igenom förslag om att begränsa utgifterna inom hälsosektorn.

En situation där flyktingimmigrationen ökar och hälsosektorn samtidigt skenar i utgifter och behövs regleras kan schweizaren dra slutsatser om att där finns en ekonomisk konflikt mellan välfärd och flyktingmottagande.

Åren efter 1991 kom att präglades av återkommande anti-immigrationsförslag med restriktivare immigration och begränsningar av flyktingarnas rättigheter, sociala, ekonomiska som juridiska. Ett förslag 1996-1997 bestod i att ge avslag till alla asylsökande som tog sin in i landet illegalt samt begränsa asylansökandes rättigheter till att överklaga ett asylbeslut (Hardmeier, 1997:505-506). Förslaget var ironiskt nog under den period som det skedde en dramatisk ökning i välfärdsgenerositet och samtidigt nådde en av sina toppar i flyktingmottagande. Förslaget kan främst motiveras genom primordialistiska argument. Något som återkommande –

om än försynt – återkommer i den schweiziska välfärdsstaten. Men även om förslagen är återkommande innebär det inte att konflikt- och problembeskrivningen alltid får utrymme nog att begränsa immigrationen eller flyktingars rättigheter.

Popular initiative 'against illegal immigration eller det så kallade ”asylinitiativet” lanserades av det Schweiziska Folkpartiet (SVP) redan 1992 som en protest mot det dramatiskt ökade asylansökningarna för 1991 (ibid, 1997:506). SVP hade som avsikt att minska antalet flyktingar men kunde inte ge förslag om att ”skicka hem dem” utan begränsade istället flyktingarnas rättigheter i landet. Folkomröstningen skedde först 1996 och var en nagelbitare men föll med en knapp en majoritet (ibid, 1997:503). Mätningarna visade i efterhand dock att åsikterna inte gick särskilt isär utan berodde helt på att regeringen lyckades övertyga väljarna att förslaget var försent ute och inte behandlade de nya utmaningarna (ibid).

Det tidiga 2000-talet präglas av återkommande folkomröstningar av olika varianter för olika nivåer upprätta en allt mer restriktiv migrationspolitisk linje. (Hardmeier, 2001, 2003; Sidler, 2007). Ett av dessa förslag var högerkantsinitiativet *Popular Initiative 'for the regulation of immigration'*. Förslaget bestod i att reducera andelen utländska invånare i Schweiz från 20 procent av befolkningen till en nivå på 18 procent av befolkningen. (ibid, 2002:427, 433). Förslaget blev nedröstat av 63,8 procent av den röstande schweiziska befolkningen och 36,2 procent ville fortfarande genomföra reformen (ibid).

Utifrån uppsatsens teoretiska utgångspunkt är detta schweiziska beteende svår-förklarligt. Välfärdsgenerositeten är under denna period på en avsevärt mycket högre nivå än under 1990-talets början och antalet flyktingar har markant minskat under denna period. Å andra sidan har antalet flyktingar i Schweiz ökat märkbart och att primordialisterna finner flyktingarna oförtjänta av välfärden. Det är tydligt att man fann utlänningar som påfrestande på den schweiziska välfärden.

Under november 2002 föreslog det Schweiziska Folkpartiet (SVP) initiativet ‘Against the Abuse of Asylum Rights’ vars huvudsyfte var att begränsa asylansökningar från stater närliggande Schweiz. SVP ville göra att det blev regel på att ansökande från dessa stater skulle få direkt avslag (ibid, 2003:1106). Trots att det federala rådet och parlamentet förtydligt att förslaget gick emot schweizisk tradition och internationell lag så var det med näppe som reformen inte blev framröstad. 49,9% av den röstande väljarkåren röstade för förslaget och var en riktig nagelbitare för regeringen (ibid).

Jag har presenterat flera misslyckade försök till att begränsa flyktingars rättigheter, evakuera dem från Schweiz och minska deras möjlighet att ta del av den schweiziska välfärdsstaten. Många av förslagen har misslyckats med näppe och har visat på att Schweiz har flera gånger varit nära på att begränsa flyktingars liv i något avseende. Det ska tilläggas att inte alla förslag om begränsad flyktingimmigration eller begränsning av flyktingarnas rättigheter blir nedröstade.

Den 24 september röstades två närbesläktade lagförslag som berör immigrationspolitiken igenom. Förslagen: *Federal foreigners law* och *Amandement of 16 December 2006 to the asylum law* (Sidler, 2007:1127) innebar att främst professionella och välkvalificerade migranter fick tillträde till Schweiz (ibid:1129-1130).

Den nya asyllagstiftningen skulle även strypa flyktingimmigrationen för de som saknade relevanta papper för att styrka sitt hemland utan riktigt bra anledning. Asylsökande som fått avslag skulle inte längre heller ha någon rätt till bidrag (ibid:1130). Schweiziska Socialdemokraterna och De Gröna accepterade inte förslaget utan krävde en generös flykting- och immigrationspolitik. Socialdemokraterna ville detta särskilt för papperslösa flyktingar från tredje världen, något som inte alls var framgångsrikt varken i valurnorna eller i parlamentet (ibid).

Regeländringarna innebar att asylsökande utan de korrekta papprena i princip inte kunde söka asyl i Schweiz och var ett kraftfullt verktyg för att öka restriktionen på immigrationen.

Vilka slutsatser kan jag dra om Schweiz flyktingmottagning? Den sjunkande andelen flyktingar är svårförklarligt och där finns ingen tydlig relation. I relation till Danmarks flyktingmottagande i slutet av 2010 är Schweiz fortfarande en särskilt generös välfärdsstat som beviljar en stor andel flyktingar asyl av något slag. Däremot verkar det vara så att det i Schweiz finns en stark stratifiering mellan schweiziska medborgare, arbetskraftsinvandring och flyktingar. Det kan antas vara så att flyktingar anses som oförtjänta av välfärden och bara ska ha en begränsad tillgång till den under vissa förutsättningar. Där finns alltså starka drag av en välfärdschauvinism där man möjligen inte vill ”skydda den från överutnyttjande” utan snarare bygger på att där finns primordala drag om vem välfärden tillhör.

I nästa avsnitt tar jag mig an att beskriva Danmarks välfärdsreformer och flyktingpolitik.

4.3 Danmark

4.3.1 Välfärdsreformerna

I detta avsnitt presenteras de centrala välfärdsreformer som Danmark genomgått mellan 1990 och 2014.

Under Danmarks 1993-1994 sjösatte den sittande liberal-konservativa regeringen bestående av *det konservativa Folkepartiet* (KF) och liberala *Venstre* (V) en omfattande reform som innefattade sänkt skatt på lönearbete, reformerad arbetsmarknad, generösare betald ledighet för lönearbetare, ett substantiellt tillväxtpaket för bostäder, jordbruk, fiskeindustrin och handel och en ny omfattande skollag (Bille, 1994:284-285). Detta innebar en dramatiskt expansiv ekonomipolicy från regeringens håll för att reducera arbetslösheten (ibid:285). Reformpaketet har två utmärkande drag som delvis kan påverkat den uppgång i välfärdsgenerositet som sker mellan 1993 och 1994: (1) generösare betald ledighet och (2) marknadsstimulans. Den redan ganska generösa välfärdsstaten vill alltså säkra männi-

skor inkomst under den lagstadgade ledigheten och kan utan omsvep ses som en väldigt generös reform.

I valet till danska *Folketinget* i september 1994 föll den liberal-konservativa regeringen till förmån för en koalitionsregering med *Socialdemokratiet* (SD), det socialliberala *det radikale Venstre* (RV) och *Centrum-Demokraterne* (CD) (Bille, 1995:314-315).

För att uppnå kraven för att möjligen ingå i den ekonomiska och monetära unionen hade den socialdemokratiskt ledda regeringen satsat på att hålla nere inflationen, arbetslösheten och de offentliga utgifter (Bille, 1996:316). Denna politiska utmaning verkade regeringen lyckas med en ekonomisk tillväxt på 2-3%, inflation på 2% och en sjunkande arbetslöshet (ibid). Som tidigare nämnt är liberala välfärdsregimen ofta måna om att hålla nere de offentliga utgifterna. Men socialdemokratiska länder har allt mer valt att hålla nere utgifterna och kan visa på den liberalisering som socialdemokratiska välfärdsstater som Danmark går igenom. Detta är extra tydligt under 1995 när frågan om hur stor del av den offentliga sektorn som skulle privatiseras. En konfliktlinje som fanns inom den socialdemokratiskt ledda regeringen liksom inom det socialdemokratiska partiet.

Den dominerande frågan under 1995 var i vilken utsträckning och hastighet av avreglering, privatisering och anpassningar av den danska offentliga sektorn (däri inkluderat välfärdens form) som skulle gälla (Bille, 1996:317). Socialdemokraterna och radikale Venstre ville i olika grad och hastighet genomföra privatiseringarna. Socialdemokraterna var mer försiktiga till privatiseringarna och nedskärningarna i de offentliga utgifterna medan radikale Venstre drev på för nedskärningar och splittrade därför regeringen i frågan (ibid). Samtidigt drev högerpartierna på en än mer dramatisk och extensiv privatiseringsprocess och reduktion av offentliga utgifter vilket skapade en ideologisk skiljelinje om storleken på offentligheten och nivån på dekommodifieringen är särskilt markant. Partierna ställde sig frågan hur mycket marknaden ska ha inflytande över, och även om alla verkade eniga om att en bantning av offentligheten och privatiseringar var behövligt var nivån olika för respektive partier.

Det danska socialdemokratiska partiet hade två stora falanger som stod i stor konflikt med varandra och bestod av Reformisterna och Traditionalisterna. Reformisterna ville driva på en s.k. "Human Socialism" där man inte längre betonade konflikten mellan offentligt och privat driven välfärd gällande exempelvis äldre- och sjukvård så länge kostnader och kvalitet på servicen och uppfyllde viss lagstiftad nivå (Bille, 1997:353). Reformisterna stöttade även moderniseringen av partiet att delvis kapa de officiella banden till fackförbunden (ibid). Den så kallade humana socialismen var ett tydligt avsteg från en socialistisk välfärdsregim och närmar sig en liberal välfärdsregim. Det är tydliga drag av en ökad kommodifiering som präglar de liberala välfärdsstaterna i större utsträckning och visar på den utveckling som danska socialdemokraterna genomgick.

Denna väg ville inte partiets traditionalister gå. Traditionalisterna vill ta strid mot all liberalisering och förespråkade en omfattande expansion av den offentliga sektorn som innebar stopp av privatiseringar, utökad offentlig kontroll över mark-

nadskrafter, utbyggd kollektivtrafik, ett nära samarbete med fackförbunden och så småningom införa s.k. industriell och ekonomisk demokrati (Bille, 1997:353). Traditionalisterna ville alltså skapa en allt mer dekommodifierad och socialistisk välfärdsregim där individen inte skulle behöva vara beroende av marknaden i samma utsträckning. Denna klassiskt socialistiska omdaning av socialdemokratien man sökte fick dock inte gehör i de danska Socialdemokraterna och den förstnämnda och reformistiska falangen fick störst genomslag och kom att dominera den danska socialdemokratien framöver.

Reformisterna uppvisade ett förhållningssätt som närmade sig den liberala välfärdsregimen även om det var under vissa särskilda premisser. Åren från 1994 och framåt kom att präglas av en nämnvärt konstant och målmedveten sjunkande välfärdsgenerositet och kan mycket väl hänga samman med Socialdemokraternas förflyttning mot ökad tolerans mot privata aktörer i välfärden. Detta gjorde att där inte fanns så många stora motvikter till privatiseringarna.

Under budgetförhandlingarna inför 2000 betonade liberala Venstre att de inte skulle rösta för ökade skatter och avgifter utan ville istället privatisera och göra stora nedskärningar i den offentliga sektorn. *Socialistisk Folkeparti* (SF) ville definitivt expandera offentlig sektor i en sådan utsträckning som sittande socialdemokratiska regering (tillsammans med det radikale Venstre) inte kunde gå med på eftersom att detta gick emot den inslagna vägen (Bille, 2000:372). För att kunna få igenom en hållbar budget i Folketinget behövde regeringen klippa och klistra samman ett budgetförslag som fler partier kunde gå med på. En av de stora budgetposterna gällde expansionen av den danska polisverksamheten. Alla partierna ville ha utökade resurser till den budgetposten. Dock vägrade konservativa Folkeparti och Venstre utöka varken skatter eller avgifter så gjorde regeringen gjorde några tekniska förflyttningar för att de konservativa och liberala kunde stötta budgeten med hedern i behåll (ibid).

Budgeten gick igenom med brett stöd och kom att innebära att socialdemokrater, liberaler, socialliberaler och konservativa partier tillsammans drev igenom en budget som innebar ökade privatiseringar och en ökad polisiär budgetpost. Det råder få tvivel om att den danska välfärdsstaten rör Danmark sig ifrån en socialdemokratisk välfärdsregim och mot en liberal välfärdsregim. Det ska dock tilläggas att nivån på välfärdsgenerositeten under 1999 fortfarande hade högre än den genomsnittliga välfärdsstaten bland de 16 OECD-länderna som används som urval i metodavsnittet. Danmark kan alltså fortfarande ses som en särskilt generös och socialdemokratisk välfärdsstat. Den minskande generositeten och ökade privatiseringar påverkar såklart gemene dansk och nya förlorare på systemet kan antas utveckla över tiden.

För att porträttera en paradoxal företeelse i den danska offentliga debatten så ska jag kort gå igenom vad Danmark under 1999 ansåg vara det största hotet mot den danska välfärdsmodellen. Under 1999 fortsatte motståndet mot ett danskt inträde i den europeiska monetära unionen och oron om huruvida välfärdsstatens – främst pensionssystemen – skulle överleva ett medlemskap. Man vill bevara den ”danska särart” som danska välfärden ansåg vara. Man ansåg att ett europeiskt samarbete

gradvis omforma de danska försäkringssystemen till kontinentaleuropeiska försäkringssystem (Bille, 2001:287). Många danskar var paradoxalt nog rädda för att deras socialdemokratiska välfärdssystem (som f.ö. successivt redan skurits ned i) skulle tillintetgöras och bli likt germanska och central-europeiska modeller – d.v.s. mer konservativa välfärdsregimer. Man menade på att det kom att drabba de fattigaste med marginell arbetsmarknadsförankring värst (ibid). Antagningsvis innebär detta att motståndarna var rädda för att förlora en form av socialdemokratisk universalism och istället införa en mer konservativ och starkt stratifierande och cementerande välfärdsstat.

Under 2002 års val till Folketinget var stora frågor som ekonomi, arbetslöshet, inflation, skulder och miljö totalt avsaknad i den offentliga debatten (Bille, 2002:944-945). Istället präglades debatten av flyktingpolitik, immigration och integration samt förbättrad äldreomsorg (ibid). Den socialdemokratiska regeringen vars största arv till nästkommande generationer som kom att vara en stabil ekonomi och reformerade välfärdsprogram (ibid:944) hamnade på efterkälken i den offentliga debatten och hamnade i skymundan av flyktingpolitik och äldreomsorg. Socialdemokraternas egen internkonflikt i frågor som flyktingar och immigranter gjorde inte heller det lättare för den sittande regeringen att ta ställning i den offentliga debatten och gjorde att man inte kunde ge några tydliga svar (ibid:945)

En lång historia kort: Socialdemokraternas Poul Nyrup Rasmussen avgick 21 november och Venstres partiledare Anders Fogh Rasmussen – med nära stöd av det Konservativa Folkeparti – tog över som statsminister med en liberal-konservativ minoritetsregering i Folketinget med parlamentariskt stöd vid budgetering av invandringskritiska Danske Folkeparti (Bille, 2002:945–946).

Den tämligen ny tillsatta liberal-konservativa regeringen med Anders Fogh Rasmussen i spetsen för liberala Venstre genomförde en historisk skattereform som kom att innebära en skattereduktion på närmare 10,6 miljarder DKK (Bille, 2004:990). Danske Folkepartiet stod bakom reformen så länge man fick försäkringar om att de största skatteminskningar skulle gälla låginkomsttagare samt att de resurser som lovats till utveckling av välfärden inte skulle röras (ibid:990-991). Den liberal-konservativa regeringens budget gick alltså återigen igenom med understöd av Danske Folkeparti. (ibid:992). Ett försök att bevara den existerande välfärdsstaten var centralt i förhandlingen och visar på en form av socialdemokratisk hållning där man värnar välfärdsgenerositeten. Några stora slutsatser bör ej dras men det är noterbart att Danmark mellan 2003 och 2004 marginellt ökade i välfärdsgenerositet.

Den liberal-konservativa regeringens löfte att stoppa beskattningsökningen och bevara skattenivån blev slutligen även en fråga som Socialdemokraterna under 2006-2007 blev tvungna att förhålla sig till och försiktigt anpassa sig till. Socialdemokraterna ville samtidigt stoppa ökningen av avgifter för förskola och vidareutbildning vilket skulle innebära en omfattande skattereform (Bille, 2007:940). Socialdemokraterna och liberal-konservativa regeringens konfliktlinje låg alltså mellan ökad välfärd och skattereducering, offentlig och privat sektor. Även om det är svårt att applicera en liberal välfärdsregim på den liberal-konservativa rege-

ringens idéer så finns där inslag av ett ökat fokus på privat sektor och den socialdemokratiska oppositionen ett särskilt fokus på den offentliga sektorn och visar på en mer klassisk socialistisk välfärdsregim – om än aningen liberal inställning till driftsformerna av vissa välfärdstjänster. Men Socialdemokraterna stod fortfarande bakom det så kallade skattestoppet. (ibid:941).

När det gäller det danska pensionssystemet har det vid några tillfällen rörts av sittande statsministrar trots löften om att inte göra det och gjort att medborgare har fått minskat förtroende för särskilt socialdemokratiska politiker (Bille, 2001:287; Bille, 2004:991). Men under 2006-2007 så kom Socialdemokraterna, Radikale Venstre, regeringen och Danske Folkeparti att ingå i ett omfattande arbete i en historisk välfärdsreformer (Bille, 2007:941). Reformeringsen innebar delvis ändringar i förtidspensioneringssystemet där man sköt upp förtidspensioneringen med två år, till 62 år. Man satsade stora belopp i forskning och utbildning samt förebyggande arbete mot fysisk och psykisk utmattning. Man var övertygad om att om man ökade arbetsmarknadsdeltagandet kunde det upprätthålla existerande välfärdssystem årtionde framåt (ibid).

Under 2007 första halva dominerade välfärdsfrågorna det offentliga samtalet där man eftersökte s.k. kvalitétreformer av den offentliga sektorn som skulle innebära ett införande av kvalitéträttigheter. Socialdemokraterna stöttade en sådan reform som skulle innebära en nationell minimumnivå för kvalitet för främst äldrevård, förskola och barnomsorg (Bille, 2008:956). Den liberal-konservativa regeringen ville inte stötta ett sådant förslag för att de var övertygade om att det skulle leda till centralisering, byråkratisering och ett starkt kontrollerande system (ibid). Här förhöll sig regeringen konservativ och hänvisade till subsidiaritetsprincipen att beslut ska tas så nära de berörda som möjligt och inte centraliseras.

Ett annars särskilt korporativistiskt drag som delvis också finns hos traditionellt socialdemokratiska välfärdsstater, är att man har nära relationer med fackföreningar och näringsliv för att hitta gemensamma lösningar på gemensamma utmaningar. Danmark är inget undantag även om närheten med fackföreningarna och Socialdemokraterna minskat markant sen omstruktureringen i partiet och inte längre är ett ”massparti”.

När den liberal-konservativa regeringen 2007 ville genomföra sin kvalitetsreformer av välfärden sökte man en samstämmighet med Landsorganisationen för danska fackförbund (LO), Akademikernes Centralorganisation (AC) och Akademiker i Danmark (FTF), lokala och regionala myndigheter. Regeringen och de andra parterna kom överrens om en 42 punkter lång lista med slutsumman 6,5 miljarder DKK över tre år till att förbättra offentlig sektor samt utbildning och arbetsmiljö (Bille, 2008:956).

När den danska regeringen ändrat om kabinettet 2010 så presenterade man sin nya plattform ’Danmark 2020 – viden, vækst, velstand, velfærd’ där man presenterade 76 förslag på hur man ville möta de utmaningar som den globala finansiella krisen innebar för den danska ekonomi (Bille, 2011:957). Den socialistiska och socialdemokratiska oppositionen såg dock långsiktiga konsekvenser av regeringens plattform. Till motförslag la Socialdemokraterna och Socialistiske Folkeparti

fram *En Fair Lösning* där man till kontrast till regeringens förslag där det innebar att dansken skulle arbeta en timme extra per vecka, modernisering av arbetslöshetsförsäkringen, skjuta fram unga genom utbildningssystemen snabbare och bevara existerande förtidspensionärssystem (ibid). Regeringen svarade nästan reflexmässigt med att det skulle innebära ökade offentliga utgifter och kontrade förslaget med ett räddningspaket som frös offentliga utgifter fram till 2013, sköt upp ökade bidragsnivåer samt försena skattesänkningar med närmare 2 år (Bille, 2011:958). Regeringen valde att frysa systemet och välfärdsreformernas takt hellre än att höja skatten.

Efter valet 15 september 2011 fick Danmark en ny regering bestående av Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti och Det Radikale Venstre (Bille, 2012:82). Valet kom att handla om offentliga finanser och utgifter där den socialdemokratiska ledda oppositionen (som blev regering efter valet) ville kick-starta ekonomin genom att satsa på tillväxtpolitik och jobbskapande planer (ibid:88).

4.3.2 Flyktingmottagandet

Danske Folkeparti (DF) som växte fram ur det högerextrema *Fremskridtspartiet* (FrP) 1995 med en stark antiimmigrationsnisch och opponering mot hur flyktingars och immigranter integrerades i det danska samhället. Danske Folkepartiet hade som avsikt att minska antalet flyktingar eftersom att man fann att antalet flyktingar som anlände till Danmark var allt för stort. Samma år som andelen flyktingar var som högst (13 beviljade per tusen invånare, 1998) fick Danske Folkepartis politik genomslag i de regionala och lokala valen i Danmark och opinionen var i deras favör (Bille, 1998:388). Vid valåret 1998 fick Danske Folkeparti 7,8% av rösterna och nådde i slutet på 1999 närmare 15% i opinionsmätningarna och visade till motsatt till *Fremskridtspartiet* – som Danske Folkeparti föddes ur – stora politiska framgångar och opinionsstöd (Bille, 2000:369). Framgångarna för Danske Folkeparti var märkbara inte bara i opinionsmätningarna utan kom att på sikt påverka dansk immigrationspolitik på ett grundläggande plan och de kommande åren.

Partiet bedrev en offensiv opinion för att dramatiskt reducera antalet immigranter och flyktingar och istället – som de verkar betona – förbättra äldrevård och sjukvård (Bille, 1999:377). Danske Folkeparti verkade tidigt betona en konflikt mellan generös välfärd och flyktingmottagande. Under de senaste fyra åren, mellan 1994 och 1998, sjönk välfärdsgenerositeten i relativa mått och flyktingmottagande ökade dramatiskt. Vilket var den konflikt som Danske Folkeparti började betona allt mer. Uppsatsens utgångspunkt är att nedskärningarna i välfärdsstaten är det som väcker denna typ av konfliktbild. Primordialisterna och välfärdschauvinister enas under ett beskyddande av välfärdsstaten mot flyktingarna. Det som dock ska beaktas är – som tidigare nämnt – de jugoslaviska krigerna och ökade asylsökningar i detta fall.

Danske Folkepartis framgångar var inte onoterade. När den socialdemokratiska regeringen 1998, ville finjustera finanspolitiken krävdes det ett brett samarbete för att få reformen att gå igenom. Regeringen exkluderade vare sig vänster- eller högerpartier och däri även Danske Folkeparti. Regeringen fick stöd för sitt förslag i utbyte mot restriktivare immigration och hårt hållen integration av flyktingar och immigranter in i det danska samhället (Bille, 1999:380). En uppgörelse som kom att prägla framtida beslut om immigration och flyktingpolitik i den danska offentligheten.

Under 2001-2002 ökade det offentliga debattklimatet dramatiskt om flyktingar och immigranter och den muslimska populationen av immigranterna var hårt ansatta av Danske Folkeparti. DF som växte snabbt i opinionsundersökningar drog likhetstecken mellan Islam och terrorism och betonade en kulturell konflikt där DF fruktade att muslimska immigranter och flyktingar var ett hot mot den danska nationen och den danska kulturen och ville därför ha tuffare tag mot den muslimska befolkningen i Danmark och de muslimska flyktingarna (Bille, 2002:941). Den sjunkande trenden gällande välfärdsgenerositet hade nu pågått konstant i princip 8 års tid. Under samma period hade andelen flyktingar nått en nivå på 13,7 flyktingar per 1000 invånare.

Vi första anblick är det svårt att se de danska anti-immigrationspolitikerna som oroliga välfärdsschauvinister då den verkar bestå av primordialism och xenofobi – särskilt mot muslimer – istället för beskyddande av den egna välfärdsstatens existens. Dock är det tydligt att det under 2000-talet skedde ett skifte där allt mer betonade det som tidigare nämnt – en konflikt mellan välfärdsstat och immigration – utan att se de inkluderande fördelar som välfärdsstaten består av. Vi kan alltså anta att den relativa förändringen över tid – för Danmark var fortfarande 2002 och framåt en fortfarande särskilt generös välfärdsstat – påverkar röstbeteendet hos väljarkåren. När nedskärningarna väl började så innebar det att allt fler grupper förlorade, vad de tidigare var berättigade till, på det nya systemet. Betoningen av bevarande av välfärdsstaten är därför paradoxal eftersom att den relativt sett blivit delvis och successivt nedmonterad.

Med utgångspunkt i terroristattacken på World Trade Center var där en medvind om att begränsa och reducera antalet flyktingar som anländer till Danmark. Flyktingar blev ansedda som en säkerhetsrisk. Särskilt fokus fick flyktingar från tredje världen och integrationen av dem in i det danska samhällets national-, sociala- och politiska kultur blev stora politiska debacle och en fråga alla partierna tog sig an (Bille, 2002:944). Valåret 2001 präglades uteslutande av hur man skulle reducera antalet flyktingar, begränsa immigration, uppehållstillstånd och integration (ibid, 2003:931).

Danske Folkeparti krävde att flyktingar från tredje världen skulle reduceras i antal samt att stoppa Danmarks roll som ”världens socialkontor” (Bille, 2002:944). Med socialkontor menade Danske Folkeparti att flyktingar sysslade med socialturism och flydde till Danmark för att utnyttja deras generösa och välfungerande välfärdssystem som inte fanns i flyktingarnas egna hemländer. Detta

innebar att man misstänkliggjorde flyktingarna och ansåg dem som oförtjänta eller utan faktiskt behov av skydd. Något som drev på debatten ytterligare.

Under samma period betonas ett behov att förbättra äldrevård- och sjukvården samt frysa skattenivåerna så att de inte ska fortsätta öka (Bille, 2002:944). Allt som allt börjar en problemformulering där partierna såg en växande intressekonflikt mellan välfärd och flyktingimmigration ta fäste i den danska offentligheten. Både välfärdschauvinister, primordialister och xenofober lyckas här formulera en gemensam problembild med gemensamt mål att begränsa immigranternas tillgång till Danmark och dess välfärdssystem. Högerextrema partier försöker betona att politiken bygger på prioriteringar. Alltså att Danmark måste välja mellan en generös välfärdspolitik och en generös flyktingpolitik. Genom att försöka bevara en socialdemokratisk välfärdsmodell försöker hävda det alltså att där finns yttre fiender som i någon utsträckning kommer använda Danmark som ”sitt socialkontor”. När primordialisterna och välfärdschauvinisterna porträtterar denna bild en viss rädsla mot att välfärdsstaten ska skäras ner och bekräftar även en viss rädsla mot liberala och konservativa välfärdsregimer likaså.

Den rädsla som präglade Danske Folkeparti vann utrymme i debatten och tog fäste. Den ny tillsatta liberal-konservativa regeringen 2001 kom att tillkännage ett gemensamt omfattande manifest som skulle implementeras inom 100 dagar där några av de mest substantiella och utmärkande prioriteringarna gällde främst flyktingar och immigration. Det innebar snävare och ökad reglering av immigration, uppehållstillstånd och asyl samt nedskärningar i offentliga bidrag och subventioner till immigranter och flyktingar (Bille, 2002:946). Med ena handen tog den liberal-konservativa regeringen från flyktingarna och med andra ”gav” regeringen 1,5 miljarder DKK till sjukhusen för att minska väntetiderna för operationer, valfrihet i sjuk- och äldrevården och en totalfrysning av skattenivån (ibid). Manifestet – som blev implementerat med hjälp av Danske Folkeparti – var den första budgeten sen 1928 som drivits igenom av endast högerpartier. Att Dansk Folkeparti för första gången – sen sitt bildande 1995 – röstade ja till en budget (Bille, 2003:931) säger vilket inflytande deras välfärdschauvinism kan fått på den politiska makten och regeringens budget.

Den 18:e januari tillkännagav Statsministern att nationellt parlamentariskt val skulle hållas den 8:e februari 2005 för att – uppenbart nog – att opinionsmätningarna visade på ett stigande stöd för regeringens liberal-konservativa samarbete och överenskommelser med både Radikale Venstre och Danske Folkeparti (Bille, 2006:1084). Eftersom att där inte fanns några särskilt tydliga konfliktlinjer mellan partierna mer än enskilda ideologiska skiljelinjer så valde regeringen att försvara sin position med att säga att man lovade att bevara skattenivån och inte höja den samt hålla den inslagna vägen gällande immigration och asylregler (ibid:1084,1087). En inslagen väg som de höll.

Under 2007 års budgetförhandlingar så gick det inte längre bara att göra upp med Danske Folkeparti utan regeringen anpassade i princip alla områden gentemot en mer mittenpolitisk hållning. Det enda politiska området som man lämnade kvar var immigrationspolicy där man endast sökte Danske Folkepartis inflytande

(Bille, 2008:960). Inflytande kom att innebära begränsade rättigheter för asylsökande familjer från Somalia, Iran, Irak och Kosovo som bodde i Danska asylboenden (ibid, 2009:945–946). Påföljande år kom att präglas av liknande reformer.

Under 2010 drev Danske Folkeparti på s.k. 'immigrationsrelaterade nedskärningar' som resulterade i att regeringen halverade antalet år man hade tillgång till arbetslöshetsbidrag, från fyra till två år (Bille, 2011:958). Denna reform kan hävdas höra hemma i avsnittet om dansk välfärd men eftersom att målet var att minska migranternas tillgång till de gemensamma bidragssystemen och även om detta lyckades påverkades flera andra som hade behov av arbetslöshetsbidrag. Danske Folkeparti var alltså beredda att skära i välfärden där den antogs gagna flyktingar och immigranter. Danske Folkepartiet lyckades även få igenom ett tak för storleken på barnbidrag för familjer där de med fler än två barn blev påverkade (ibid). Detta kan tyckas harmlöst men innebär i praktiken att det disproportionsmässigt påverkade minoritetsgrupperna i Danmark. Listan fortsätter med att regeringen tillsammans med Danske Folkeparti lyckades göra vidare restriktioner på anhöriginvandring och utvecklade ett poängsystem. Reglerna för särskilt utformade för att försvåra anhöriginvandringen och minska den totala immigrationen från icke-västliga länder (ibid:959).

Danske Folkepartis inflytande över immigrationspolitiken var inte bara tongivande utan fortsatte ha direkt makt över policyprocesser och dess utfall över dansk politik. Det innebär att den fortsatta problembeskrivningen om konflikten mellan välfärdsstaten och immigranterna kom att dominera det offentliga samtalet. En allt mer restriktiv immigrationspolitik höll inte på i evighet utan började snabbt luckras upp när en ny socialdemokratiskt ledd regering tillträdde 2011.

Från 2001 fram till 2011 – d.v.s. närmare 10 år – hade Danske Folkeparti haft mer eller mindre inflytande över den danska immigrationspolitiken genom den liberal-konservativa regeringen. Under 2011 drev de på ett poängssystem för nyanlända flyktingar för att ta del av det danska välfärdssystemet, ytterligare restriktiv immigration och tätare gränser (Bille, 2012:86). Denna politik kom inte få genomslag i den nya socialdemokratiskt ledda regeringen i lika stor utsträckning som med den borgerligt ledda regeringen. Efter tio år med en liberal-konservativ regering hade nu socialdemokraterna återigen makten över dansk politik.

Även om de danska gränserna kom att fortsätta vara särskilt välkontrollerade så fortsatte inte någon restriktion av flyktingimmigrationen som Dansk Folkeparti så gärna önskat. Det var t.o.m. så att uppmjukning av immigrationspolicyer blev en av de tidigaste förändringarna med den nya regeringen (Bille, 2012:89).

Slutsatserna som kan dras utifrån att studera Danmarks immigrationspolitiska utveckling är att där från 1995 och framåt är att nedskärningarna och immigrationen i Danmark har en särdeles nära relation. Utifrån mina teoretiska antaganden så har Danmark förändrats särskilt markant under de senaste 25 åren både gällande välfärdsstaten och flyktingmottagandet. Danmark visar på att när en generös och socialdemokratisk välfärdsstat gör allt för kraftfulla ändringar som innebär minskad generositet och universalism finns det en sannolikhet att en konfliktbild

mellan välfärdsstaten och flyktingmottagande blir målad av välfärdschauvinister, nativister och primordialister.

4.4 Samlade observationer

I detta kapitel samlar jag de observationer jag gjort under resultatdelen och drar några korta slutsatser kring vad de säger. I stort så kan jag summera att förändringarna i välfärdsstaten mycket väl kan spela roll på flyktingmottagandet. Men på vilket sätt är helt och hållet beroende på (1) vad välfärdsstaten förändras ifrån och (2) vad välfärdsstaten förändras till.

Resultatet från Schweiz är spretigt men visar på en viss trend. Trenden är dock varken särskilt starkt uppåtgående eller nedåtgående utan har en stabiliserande funktion på både välfärdsgenerositet och flyktingmottagande. Det schweiziska systemet verkar vara ett återreglerande och återhämtande system som hellre går tillbaka till utgångsläget än förändrar sitt system i grunden. Dock visar det på att ett system som är mer universella kan ta emot större andel flyktingar. Denna slutsats kan också dras från Danmark. Danmark har en tydlig nedåtgående trend i välfärdsgenerositet och flyktingmottagande och bekräftar både att generositet spelar roll och att en drastisk förändring i systemet kan skapa många förlorare på det nya systemet vilket sannolikt kan driva fram en opinion om att begränsa tillgången till välfärdsstaten för flyktingar eller andra som man finner oförtjänta av systemets generositet.

5 Avslutande slutsatser

Här presenteras några slutsatser dragna från resultatet ovan. Först presenteras några summerande slutsatser om respektive välfärdsstat och avslutar kapitlet med vilka slutsatser som kan dras gällande avvikande välfärdstater och tidens betydelse för välviljan gentemot flyktingar.

5.1 Nedskärningar och stabila välfärdssystem

Danmark är ett exempel på en universell och generös välfärdsstat som valt att under en lång tid göra stora nedskärningar och förändringar i sitt välfärdssystem. Detta kan tolkas på tre vis: (1) att när socialdemokratiska välfärdsstater gör nedskärningar minskar flyktingmottagandet, (2) när socialdemokratiska välfärdsstater blir allt mer liberaliserade minskar flyktingmottagandet eller (3) när universella välfärdsstater gör relativa nedskärningar i sin välfärd minskar flyktingmottagandet.

Nedskärningarna i den danska välfärdsstaten bekräftar det som tidigare teori också menade på: ökad välfärdsgenerositet ökar flyktinggenerositeten och det motsatta innebär en minskad flyktinggenerositet som i det danska fallet. Vilken nivå av välfärdsgenerositeten vid enskilda observationstidpunkter ligger på, verkar inte göra någon större skillnad, utan är helt beroende på den *relativa förändringen över tid*. Under reformprocesserna mellan 1990 och 2014 noterade jag att anti-immigrationspartiet Danske Folkeparti vid flera tillfällen stöttar nedskärningar och i utbyte mot restriktivare immigration. Detta säger delvis emot den problemformulering som Danske Folkeparti själv drev i den offentliga debatten. Danske Folkeparti ställde välfärden mot flyktingmottagandet och menade på att Danmark var tvungen att göra prioriteringar. Samtidigt verkar Danske Folkeparti själv delvis varit på att göra fortsatta nedskärningar av välfärden som de ansåg flyktingimmigrationen var skyldig att dra resurser ifrån.

Jag kan alltså påstå följande: den relativa förändringen i välfärdssystem påverkar flyktingmottagandet när en konfliktbild mellan välfärd och flyktingmottagande formuleras och målas upp och får utrymme i den offentliga debatten. För att besvara en av mina hypoteser: Minskad välfärdsgenerositet minskar flyktingmottagandet även över tid.

Schweiz är ett svårförstått fall där det först och främst är svårt att definiera vilket välfärdsregim Schweiz tillhör. Schweiz har mellan 1990 och 2010 en ökande välfärdsgenerositet men har inget ökande flyktingmottagande och kan därför inte bekräfta min hypotes om att ökande välfärdsgenerositet ökar flyktingmot-

tagandet. Däremot finns där andra lärdomar att dra ifrån det schweiziska fallet: stabila välfärdssystem har stabilt flyktingmottagande. Schweiz visar på en rigiditet under en lång tidsperiod och även om där sker välfärdsreformer, är dessa oftast väl förankrade i befolkningen genom folkomröstningar, decentralisering och korporativistiska lösningar. Reformerna måste gå igenom så många slussar innan de helt godkänns att systemen knappt ändras. Detta om jag först bortser från den sjunkande perioden av välfärdsstatens genorisitet precis innan 1990, som var väl förankrad i befolkningen genom folkomröstningar. Rigida välfärdssystem som inte förändras utvecklar inte i samma utsträckning nya förlorare, som nedskärande välfärdstater gör. Snarare verkar Schweiz ha en ökande universalism som inkluderar fler. Detta innebär dock inte att där inte finns krafter som vill reducera flyktingmottagandet men eftersom att systemet är långsamt och trögt är även sådana reformer svåra att genomföra. Noterbart är att Schweiz hade under 2010 både högre välfärdsgenerositet och högre andel flyktingar än Danmark och delvis även bevisar att generositetsnivån spelar roll på flyktingmottagandet.

Slutsats: Ett stabilt och trögt system är svårt att rubba och det är därför både svårt att förändra välfärdsstaten och flyktingmottagandet.

5.2 Visst spelar tiden roll

Uppsatsen har nu utrett huruvida välfärdsstatens förändring över tid påverkar respektive stats flyktingmottagande. Utgångspunkten har varit att utreda om tiden spelar roll. Jag drar utifrån resultatet slutsatsen att tiden visst spelar roll om under vissa premisser. Den relativa förändringen över tid är antagligen viktigare än den faktiska nivån eftersom att det påverkar människors uppfattning om välfärdsstatens negativa eller positiva förändring. Om fler eller färre får del av välfärden påverkar detta hur man uppfattar välfärdsstatens för- och nackdelar och när förändringar sker – speciellt vid nedskärningar – märks det tydligt vem som förlorade på systemen. Detta gör att den relativa välfärdsförändringen spelar roll över tid – för det är där förändringarna tydligast syns – över tid. Så visst spelar tiden roll, det är den vi kan jämföra utvecklingen på. Att studera enskilda stater över tid ger en intern förståelse för en stats utveckling och hur reformer förs fram genom argument.

Till vidare studier vore det spännande att skapa kvantitativa förändringsindex över välfärdsgenerositeten och se hur förändringar i en spatial studie påverkar flyktingmottagandet. Det hade gett än mer bäring och generaliserbarhet på större populationer. En sådan studie hade kunnat bekräfta eller motbevisa det som denna studie hävdar: förändringarna i välfärdsstaten spelar roll, tiden spelar roll.

6 Referenser

- Boräng, Frida, 2012. *National Institutions - International Migration – Labour Markets, Welfare States and Immigration Policy*. Göteborg: University of Gothenburg
- Borjas, George J. 1999. ”Immigration and Welfare Magnets” I *Journal of Labor Economics*. Vol 17 no 4.
- Bonoli, Giuliano - Kato, Junko 2004. ”Social policies in Switzerland and Japan: Managing Change in Liberal-Conservative Welfare States” i *Swiss Political Science Review*, 10 (3) ss. 211-232
- Crepaz, Markus M. L., 2008. *Trust beyond Borders – Immigration, the Welfare State, and Identity in Modern Societies*. The University of Michigan Press: University of Michigan 4:e upplagan
- Crepaz, Markus M. L. – Damron, Regan, 2009. ”Constructing Tolerance – How the Welfare State Shapes Attitudes About Immigrants”, I *Comparative Political Studies* , vol 42, No 3 ss. 437-463
- Esping-Andersen, Gösta, 1990. *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Polity Press:
- Freeman, Gary P, 1986, “Migration and the Political Economy of the Welfare State”, I *The Annals of the American Academy of political science*, vol 486 ss. 51-63
- Freeman, Gary P, 1995. “Modes of Immigration Politics in Liberal Democratic States” i *International Migration Review*, Vol 29, No 4 ss. 881-902.
- George, Alexander L. – Bennet, Andrew, 2005. *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. MIT Press: Cambridge
- Gerring, John, 2007. *Case Study Research – Principles and practices*. Cambridge University Press: NY
- Green-Pedersen, 2002. “New Public Management Reforms of the Danish and Swedish Welfare States: The Rol of Different Social Democratic Responses” i *Governance: An International Journal of Policy, Administration, and Institutions*. Vol. 15, Nr 2.
- Häusermann, Silja, 2010. “Reform Opportunities in a Bismarckian Latecomer: Restructuring the Swiss Welfare State” i Palier, Bruno (red), *A Long Goodbye to Bismarck – The Politics of Welfare Reform in Continental Europe*. Amsterdam University Press: Amsterdam ss. 207-232
- Kellstedt, Paul M. – Whitten, Guy D., 2013. *The Dunderamentals of Political Science Research*. Cambridge University Press: New York. 2:a upplagan
- Lowndes, Vivien – Roberts, Mark, 2013. *Why Institutions Matter – The New Institutionalism in Political Science*. Palgrave Macmillan: New York

- Palier, Bruno, 2010. "Ordering Change: Understanding the 'Bismarckian' Welfare Reform Trajectory" i Palier, Bruno (red), *A Long Goodbye to Bismarck – The Politics of Welfare Reform in Continental Europe*. Amsterdam University Press: Amsterdam ss. 19-44
- Schain, Martin. A, 2008. *The Politics of Immigration in France, Britain and The United States – a comparative study*. New York: Palgrave Macmillan
- Sainsbury, Diane, 2012. *Welfare States and Immigrant Rights – The Politics of Inclusion and Exclusion*. Oxford University Press: University of Oxford

6.1 Material

- Bille, Lars, 1993. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 24: ss. 411-418
- Bille, Lars, 1994. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 26: ss. 279-287
- Bille, Lars, 1995. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 28: ss. 313-321
- Bille, Lars, 1996. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 30: ss. 315-319
- Bille, Lars, 1997. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 32: ss. 351-356
- Bille, Lars, 1998. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 34: ss. 385-388
- Bille, Lars, 1999. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 36: ss. 371-381
- Bille, Lars, 2000. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 38: ss. 366-373
- Bille, Lars, 2001. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 40: ss. 283-290
- Bille, Lars, 2002. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 41: ss. 941-946
- Bille, Lars, 2003. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 42: ss. 931-934
- Bille, Lars, 2004. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 43: ss. 989-992
- Bille, Lars, 2005. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 44: ss. 994-1001
- Bille, Lars, 2006. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 45: ss. 1084-1093
- Bille, Lars, 2007. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 46: ss. 938-942

- Bille, Lars, 2008. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 47: ss. 952-961
- Bille, Lars, 2009. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 48: ss. 945-950
- Bille, Lars, 2010. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 49: ss. 947-954
- Bille, Lars, 2011. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 50: ss. 955-959
- Bille, Lars, 2012. "Denmark" i *European Journal of Political Research* 51: ss. 82-89
- Hardmeier, Sibylle, 1997. "Switzerland" I *European Journal of Political Research* 32: ss. 501-508
- Hardmeier, Sibylle, 1998. "Switzerland" I *European Journal of Political Research* 34: ss. 531-538
- Hardmeier, Sibylle, 1999. "Switzerland" I *European Journal of Political Research* 36: ss. 519-528
- Hardmeier, Sibylle, 2002. "Switzerland" I *European Journal of Political Research* 41: ss. 1095-1100
- Hardmeier, Sibylle, 2003. "Switzerland" I *European Journal of Political Research* 42: ss. 1102-1107
- Ladner, Andreas, 1992. "Switzerland" I *European Journal of Political Research* 22: ss. 527-536
- Ladner, Andreas, 1994. "Switzerland" I *European Journal of Political Research* 26: ss. 437-444
- Sidler, Andreas, 2007. "Switzerland" I *European Journal of Political Research* 46: ss. 1127-1133
- Widmer, Tomas, 2011. "Switzerland" I *European Journal of Political Research* 50: ss. 1155-1163

6.2 Data

Scruggs, Lyle, Detlef Jahn and Kati Kuitto. 2014. "Comparative Welfare Entitlements Dataset 2. Version 2014-03." University of Connecticut & University of Greifswald.

The World Bank, World Development Indicators. *Population, total* [Data] Tillgänglig: <http://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL> Hämtat: 2015-05-04

The World Bank, World Development Indicators. *Refugee population by country or territory of asylum* [Data] Tillgänglig: <http://data.worldbank.org/indicator/SM.POP.REFG> Hämtat: 2015-05-04

UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees, Time-series Dataset
[Data] Tillgänglig: http://popstats.unhcr.org/PSQ_TMS.aspx Hämtat: 2015-05-04